ЗВЯЗДА

9 кастрычніка 1996 г. серада, № 244 (23047)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

РОЗГАЛАС

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

«ЧП» у Віцебску: больш як 150 тон бензіну праліта на зямлю

У пятніцу 4 кастрычніка каля горада Віцебска ў раёне вёскі Андронавічы адбылася аварыя шасці цыстэрнаў з бензінам. Ніхто з людзей у аварыі не пацярпеў. Рэдакцыя звязалася з намеснікам старшыні Віцебскага гарвыканкома Уладзімірам Кічыгіным.

Як аказалася, цыстэрны належалі вядомай расійскай фірме «ЛУКойл». У пятніцу ў 10 гадзін раніцы чыгуначнікі па дамоўленасці з фірмай паставілі цыстэрны на «прыкол» на пад'язных пуцях, якая размешчана побач з горадам. Пасля шасці гадзін вечара таго ж дня небяспечны груз «раптам» пачаў рухацца па нахільных пуцях у напрамку спецыяльнага чыгуначнага тупіка. Па дарозе грозная шасцёрка паспела набраць скорасць, блізкую да 60 км/гадз. І... з вялізнай сілай урэзалася ў ахоўную агародку тупіка бяспекі. Ад сутыкнення 5 цыстэрнаў перакуліліся, а дзве з іх атрымалі вялікія прабоіны. У выніку аварыі больш як 150 тон бензіну вылілася на зямлю. Паводле папярэдніх дадзеных, бензін разліўся на тэрыторыі 3600 квадратных метраў. Для ліквідацыі вынікаў аварыі былі адразу ж падключаны органы МУС і штаб грамадзянскай абароны. У ноч з пятніцы на суботу ў раёне здарэння было адпампавана каля 100 тон гручу, нафтавая пляма была засыпана пяском, а намочаная бензінам зямля сабрана і вывезена ў бяспечнае месца. У мэтах бяспекі ў школе № 13, што недалёка ад месца здарэння, былі адменены заняткі. Па стану на 8 кастрычніка вынікі здарэння былі практычна ліквідаваны: з аўторка ў школе аднавіліся заняткі, цалкам прадухілена пагроза здароўю людзей бліжэйшых раёнаў.

Як вядома, «ЧП» падобнага маштабу трапляе пад кантроль абласной пракуратуры. Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Віцебскай абласной пракуратуры, на гэты момант узбуджана крымінальная справа. Праводзіцца старанне расследаванне прычын здарэння. Вядзецца следства.

Сёння пакуль немагчыма гаварыць пра прычыны здарэння. Але ўжо сам факт яго дае падставу сур'ёзна задумацца: а ці дастаткова ў нас арганізацыя мерапрыемстваў пры перамяшчэнні небяспечных грузаў? Ды і наогул, ці можам мы з упэўненасцю разлічваць на поўную бяспеку?

Сяргей КУРКАЧ.

ЗА ЧЫГУНАЧНЫМ ПАЛАТНОМ ТРЭБА САЧЫЦЬ ПІЛЬНА

Няцяжка ўявіць, што было б з цягніком, які накіроўваўся з гарадскога пасёлка Свіслач у Ваўкавыск, калі б яго машыніст своечасова не заўважыў, што наперадзе ў стык рэек убіты тры кастылі.

Як паведамілі ў прэс-службе Беларускай чыгункі, прыкладна ў той жа час непадалёку адбылося іншае здарэнне каля раздзельнага пункта Вязынка. Машыніст цягніка Гродна — Гомель таксама змог заўважыць перашкоду на чыгуначным шляху і прымяніў экстранае тармажэнне. Пасля пятнаццаці хвілін цягнік працягнуў рух. Расследаваннем здарэнняў займаюцца адпаведныя органы.

Як паведаміла карэспандэнту БЕЛТА ў прэс-службе Упраўлення Беларускай чыгункі, прыкладна з такіх здарэнняў ... падобнае адбылося ўпершыню.

Тацяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

«ПОЛЕ ДЛЯ КАМПРАМІСУ ІСНУЕ»

8 кастрычніка Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнка правёў нараду з вучонымі-юрыстамі — распрацоўшчыкамі праекта новай рэдакцыі Канстытуцыі, з кіраўніцтвам Адміністрацыі Прэзідэнта, міністэрстваў і ведамстваў, на якой абмяркоўваўся зварот 110 дэпутатаў Вярхоўнага Савета, накіраваны кіраўніку дзяржавы.

Як паведаміла прэс-служба Прэзідэнта, А. Р. Лукашэнка ў цэлым падтрымаў прапановы дэпутатаў па змяненню некаторых палажэнняў праекта новай рэдакцыі Канстытуцыі. У асноўным яны звязаны «з больш дакладным вызначэннем паўнамоцтваў кіраўніка дзяржавы і парламента ў прынцыпах фарміравання палат вышэйшага прадстаўнічага органа і ў сферы кадравай палітыкі».

А. Р. Лукашэнка даў станоўчую ацэнку ініцыятыве дэпутатаў, якія складаюць большую палову Вярхоўнага Савета, накіраваную на пошук кампрамісаў паміж выканаўчай і заканадаўчай уладамі па стварэнню бесканфліктных умоў правядзення рэферэндуму 7 лістапада.

Кіраўнік дзяржавы ў сувязі са зваротам дэпутатаў прыняў рашэнне зноў выступіць у Вярхоўным Савеце 10 кастрычніка.

А. Р. Лукашэнка выказаў сваё цвёрдае перакананне ў тым, што ў цяперашняй складанай сітуацыі поле для кампрамісу са значнай часткай дэпутатаў Вярхоўнага Савета пакуль яшчэ існуе.

БЕЛТА.

ЗАРПЛАТА І ЦЭНЫ БУДУЦЬ СПАБОРНІЧАЦЬ У СКАЧКАХ У ВЫШЫНЮ

Згодна з прагнозам сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі, што абмяркоўваўся 8 кастрычніка на пасяджэнні Кабінета Міністраў, у наступным годзе сярэднямесячная заработная плата рабочых, служачых і калгаснікаў узрасце амаль на трэць і складзе 1.566.000 рублёў. Урад таксама мае намер ужо са студзеня павысіць «мінімалку» да 130 тысяч, а тарыфную стаўку першага разраду давесці да 145 тысяч «зайчыкаў». Адпаведна плануецца павышэнне пенсій, стыпендый студэнтаў, іншых сацыяльных выплат.

У праекце дакумента прадугледжана, што адзін працэнт скачка цэн павінен суправаджацца прыбаўкай да зарплаты ў 1,06 працэнта. Але як гэта ўсё будзе на самай справе, пакажа час. Як кажуць, пажывём — пабачым.

Міхаіл ЖУРАВОВІЧ, БЕЛТА.

ЗАГАДКАВАЕ ЗАБОЙСТВА ЗА МЯЖОЙ. Карані вядуць у Беларусь?

У расійскай прэсе прамільгнула інфармацыя па адной крымінальнай справе, карані якой, мяркуючы па ўсім (у прыватнасці, па фактах расследавання), знаходзяцца ў Беларусі. Размова ідзе аб заказным забойстве.

У жніўні паліцыя знайшла цела Ханса Эрліха ў Беескаве. На ім налічылі 10 нажавых ран, а рукі ахвяры былі звязаны за спінай. Такая ж жудасная смерць напаткала і сяброўку Ханса — характэрна звязаныя за спінай рукі, тая ж колькасць нажавых ран, толькі труп знаходзіўся ў Франкфурце. Зразумела, што гэтыя забойствы былі звязаны паміж сабой. Праўда, злачынцы да гэтага часу не знойдзены, што, аднак, не дзіўна, калі далей апірацца на распрацаваную следствам версію.

Што датычыцца бізнесу забітага, то ён свой промысел будаваў на нелегальным гандлі крадзенымі машынамі з Германіі ў краінах былога Саюза, а таксама на імпарце з гарадоў некалі непарушнага СССР дзяўчат для брандэнбургскіх бардэляў. Дарэчы, забіты быў таксама выхадцам з Савецкага Саюза, які, перабраўшыся ў ГДР, адразу ж кінуўся ў крымінальнае асяроддзе. Размах справы і поўную беспакаранасць забітага паліцыя растлумачыла зусім нядаўна, калі быў арыштаваны ў Одэрштаце паліцэйскі, які ўзначальваў упраўленне па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю. Высветлілася, што паліцэйскі ўвайшоў на правах саўдзельніка ў справу «Рускага» (мянушка Эрліха), у апошняга ж такім чынам поўнасцю былі развязаны рукі.

Аднак вернемся да забойства. Арышт паліцэйскага так і не ўнёс яснасці ў загадкавае забойства. Мяркуючы па ўсім, кілер (або кілеры) былі засланы на расправу з мэтай зняць з парадку дня пытанне аб канкурэнцыі. Дарэчы, паліцыя ўстанавіла, што дзелавыя сувязі «Рускага» (якія датычыліся яго бізнесу) галоўным чынам прыпадалі на Беларусь. Адсюль і версія аб тым, што апошнюю кропку ў лёсе Эрліха і яго сяброўкі паставілі кілеры, якія з'явіліся на расправу менавіта з нашай рэспублікі. Аднак, як нам удалося ўстанавіць, на афіцыйным узроўні яна не абмяркоўвалася. Нашы праваахоўныя органы не атрымлівалі з Германіі запытаў, якія б датычыліся канкрэтнай справы. Прынамсі, магчыма, пакуль. Такім чынам, беларускія аператыўнікі не могуць сёння адназначна адхіліць або прыняць версію нямецкіх калег.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Перакатамі, пералівамі, праз завалы і праз асцё мкне да вольнай вады ручаіна. Перакатамі — як жыццё...

(Вытокі р. Сулы ў раёне Рубяжэвіч.) ***Фота Уладзіміра ФЯДОТАВА.***

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ЎПЭЎНЕНЫ, ШТО НАРОД ПРАВІЛЬНА АЦЭНІЦЬ ЯГО ПАЛІТЫКУ

Самы шырокі круг пытанняў, што датычаць палітычнай, сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў краіне, намаганняў вышэйшай выканаўчай улады па захаванню стабільнасці ў грамадстве і пошуку аптымальных шляхоў выхаду з крызісу, быў абмеркаваны ў ходзе сустрэчы Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі з кіраўнікамі шэрага сродкаў масавай інфармацыі. Яна адбылася па іх просьбе 7 кастрычніка ў рэзідэнцыі кіраўніка дзяржавы. У сустрэчы прынялі ўдзел старшыня Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Рыгор Кісель, галоўныя рэдактары газет: «Советской Белоруссии» — Павел Якубовіч і «Народнай газеты» — Міхаіл Шыманскі.

Аналізуючы па просьбе журналістаў палітычную і эканамічную сітуацыю ў рэспубліцы, Прэзідэнт падкрэсліў, што, у параўнанні з іншымі дзяржавамі Садружнасці, яна па многіх паказчыках не толькі не горшая, але значна лепшая. Так, напрыклад, у бягучым годзе чакаецца прырост унутранага валавога прадукту ў прамысловасці на 2,9 працэнта замест прадугледжаных 2 працэнтаў, прырост сельскагаспадарчых відаў прадукцыі — 1—1,5 працэнта. Гэта гаворыць аб тым, што наша эканоміка няхай марудна, але ўсё ж пачала рухацца наперад, працаваць на перспектыву.

Разам з тым, ацэньваючы сітуацыю, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ён далёкі ад эйфарыі. Тым больш, што ў час праведзеных у апошнія месяцы шматлікіх сустрэч Прэзідэнта з працоўнымі калектывамі розных рэгіёнаў рэспублікі кіраўнік дзяржавы даволі блізка азнаёміўся з праблемамі, якія стаяць сёння перад работнікамі прадпрыемстваў і аграпрамысловага комплексу. І вырашэнне менавіта гэтых праблем стала своеасаблівым фундаментам распрацаваных вышэйшай выканаўчай уладай асноўных напрамкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі да 2000 года. Перш за ўсё намаганні павінны быць накіраваны на развіццё экспарту, будаўніцтва жылля і забеспячэнне насельніцтва прадуктамі харчавання. Вось тры галоўныя прыярытэты, якія паставілі перад сабой Прэзідэнт і ўрад, вызначаючы сваю праграму дзеянняў на парозе другога тысячагоддзя. Вырашэнне гэтых праблем дасць магчымасць забяспечыць працавітаму беларускаму народу больш дастойнае жыццё, дасць упэўненасць у будучым.

Аляксандр Лукашэнка падрабязна расказаў журналістам аб дзеяннях дзяржавы ў гэтым напрамку. У прыватнасці, было адзначана, што выдадзена 5 указаў Прэзідэнта, накіраваных на стымуляванне жыллёвага будаўніцтва і канкрэтную дапамогу малазабяспечаным грамадзянам у набыцці жылля. Паводле слоў Прэзідэнта, дзяржава не мае намеру пакідаць без падтрымкі і нашых пенсіянераў. У сувязі з гэтым урадам цяпер вядуцца напрацоўкі па змяненню пенсіённага заканадаўства, якое дасць магчымасць улічваць рэальны працоўны ўклад нашых грамадзян, што ідуць на заслужаны адпачынак.

Гаворачы аб цяжкасцях, якія стаяць перад краінай, кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што зацяжны эканамічны крызіс цягнуўся гадамі. Разам з тым толькі ў апошні год і Прэзідэнт, і ўрад змаглі заняцца практычнай стваральнай работай па вывваду рэспублікі з крызісу, паколькі спачатку трэба было вызначыцца ў пошуку найбольш аптымальных шляхоў стабілізацыі эканомікі. Аляксандр Лукашэнка заявіў, што ніякіх рознагалоссяў з цяперашнім урадам у яго няма. Паводле слоў Прэзідэнта, урад працуе дакладна і правільна. Таму чуткі аб якіх-небудзь адстаўках або перастаноўках у Кабінеце Міністраў — беспадстаўныя.

Шэраг пытанняў, зададзеных Прэзідэнту краіны, закранаў яго ўзаемаадносіны з парламентам і правядзенне рэферэндуму. На думку Аляксандра Лукашэнкі, гэты канфлікт мае хутчэй за ўсё міжасобасны характар. Кожны палітычны апанент, лічыць Прэзідэнт, мае права на асабістую думку. Але такое ж права на існаванне мае і думка другога боку. Толькі тады можна гаварыць аб аб'ектыўнасці. Нагнятанне ж страсцей, што нярэдка назіраецца апошнім часам, нікому не служыць на карысць, адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Тым больш, калі размова ідзе аб публічных заявах асобных палітыкаў, якія падрываюць імідж кіраўнікоў і дзяржавы на міжнароднай арэне.

Сёння ні для кога не сакрэт, што апазіцыя вядзе барацьбу за ўладу пад лозунгам «Чым горш, тым лепш». Таму грамадства павінна быць абаронена ад экстрэмізму, а ўлада не можа дазволіць разладжваць устоі грамадства, заявіў Прэзідэнт. Разам з тым ён у чарговы раз падкрэсліў, што не мае намеру выкарыстоўваць сілавыя метады нациску, а гатоў да разумнага канструктыўнага кампрамісу. Напрыклад, да перагляду шэрага паправак і дапаўненняў, унесеных ім у Канстытуцыю. Аднак кампраміс, паводле перакананняў Прэзідэнта, увогуле не азначае безагаворачнай адмовы ад яго ініцыятывы ў цэлым. Аляксандр Лукашэнка лічыць, што рэферэндум павінен адбыцца 7 лістапада. На яго думку, Вярхоўны Савет, які назначыў іншую дату, парушыў заканадаўства. І кіраўнік дзяржавы, і шматлікія грамадзяне, якія дасылаюць у яго адрас пісьмы і тэлеграмы, лічаць, што ў гэты дзень у бюлетэні павінны быць унесены пытанні, ініцыяваныя толькі Прэзідэнтам. Што ж датычыць якіх-небудзь нулявых варыянтаў, стварэння пагаджальнай камісіі, то Прэзідэнт не лічыць гэта мэтазгодным, паколькі такія прапановы перакрэсліваюць яго заканадаўчую ініцыятыву ў цэлым.

Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што значная частка дэпутатаў, кіруючыся разважным сэнсам, падтрымае яго. Дарэчы, Прэзідэнт таксама выказаў надзею, што Вярхоўны Савет, які пазбавіў акрэдытацыі журналістаў тэлерадыёкампаніі, перагледзіць гэта беспрэцэдэнтнае рашэнне. Паколькі размова ідзе не толькі аб асвятленні падзей сённяшняга дня, але і аб стварэнні журналістамі матэрыялаў для архіваў, адсутнасць якіх не лепшым чынам адаб'ецца на гісторыі развіцця нашай дзяржавы.

Па просьбе кіраўнікоў СМІ Аляксандр Лукашэнка расказаў аб мэтах і задачах Усебеларускага народнага сходу, які адбудзецца ў Мінску 19 кастрычніка. Удзел у форуме прымуць каля 5 тысяч дэлегатаў, вылучаных ад працоўных калектываў, і каля тысячы гасцей. Яны абмяркуюць асноўныя напрамкі сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі да 2000 года і канчатковы варыянт змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю краіны. Прэзідэнт выказаў упэўненасць, што дэлегаты ў спакойнай абстаноўцы змогуць абмеркаваць гэтыя пытанні і падтрымаюць яго.

Аляксандр Лукашэнка адказаў таксама на шэраг пытанняў, якія датычаць дзейнасці мясцовых органаў улады, адказнасці кіраўнікоў, неабходнасці навядзення дысцыпліны і парадку на месцах. Былі закрануты ў гутарцы і ўзаемаадносіны Беларусі і Расіі. Адносна іх Прэзідэнт адзначыў, што інтэграцыйныя працэсы ідуць, але хацелася б, каб яны сталі больш дынамічнымі і больш шырокімі на міжрэгіянальным узроўні.

Завяршаючы сваю двухгадзінную гутарку з кіраўнікамі сродкаў масавай інфармацыі, Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць у тым, што народ зможа разабрацца ва ўзнікшай сітуацыі і правільна ацэніць палітыку кіраўніка дзяржавы, накіраваную на дасягненне міру і стабілізацыі ў грамадстве. На думку Прэзідэнта, наступны год павінен стаць паказальным. Калі ўдасца захаваць тэндэнцыі росту ў эканоміцы, то гэта дасць магчымасць ужо ў бліжэйшы час забяспечыць народу больш дастойнае жыццё.

Ларыса ЛАЗАР, БЕЛТА.

КРЫК ДУШЫ

АДДАЙЦЕ МНЕ МАЙГО СЫНОЧКА!..

Прашу апублікаваць маё пісьмо — гэты крык душы і сэрца. Мой боль не сціхае, я не магу супакоіцца, лічу сябе нешчаслівай з-за такой страты, якую спрабую яшчэ знайсці і вярнуць.

Пішу пра свайго сыночка Колю. Нарадзіла яго я ў 1989 годзе. Вельмі цяжка было мне гадаваць сваё дзіцятка: не мела ўласнага жылля, высокай зарплаты. Таму з трох гадоў ён і быў уладкаваны ў дзіцячы дом у Мазыры.

Я ад свайго сыночка не адмаўлялася, ездзіла да яго пастаянна. Але як паехала апошні раз, дык той дзень для мяне стаў чорным: у дзіцячым доме мне сказалі, што мой сын усыноўлены чужымі людзьмі і яго аддалі ў нейкую невядомую мне сям'ю.

Выходзіць, я спазнілася забраць свайго хлопчыка дамоў. А цяпер у мяне ўжо ёсць свой куток, свая ўласная гаспадарка. Ёсць і яшчэ дзеткі — праўда, толькі дзяўчынкі: магла б ужо і пра сыночка паклапаціцца, падрыхтаваць яго ў школу, у першы клас.

Я хацела б любавацца сваім кемлівым сыночкам, але не мяне ён называе мамай. Ад думак такіх пра гэта душа мая проста разрываецца. Колькі слёз я ўжо выплакала, мажліва, усё жыццё мне будзе балючае і горкае ад разлукі з маім сыночкам.

Скажыце, парайце, калі ласка, я вельмі вас прашу аб гэтым, ці варта судзіцца мне з дзетдомам, з той сям'ёй, якая ўсынавіла майго сына Колю? Вельмі прашу, зразумейце мой мацярынскі боль, мае хваляванні і, калі зможаце, дапамажыце.

Святлана К.

Нараўлянскі раён.

АД АДДЗЕЛА ПІСЬМАЎ

Вядома, нельга спакойна, без хвалявання чытаць гэта слёзнае пісьмо. Аўтарка яго (па маральна-этычных матывах прозвішча яе мы не ўказваем) просіць-моліць рэдакцыю дапамагчы, каб ёй вярнулі яе сыночка. Але тут жа хацелася б спытаць: дзе ты, маці, калі так сябе называеш, была раней?

Дырэктар Мазырскага дзіцячага дома Людміла Мікалаеўна Гуло, з якой мы звязаліся па тэлефоне, так растлумачыла гэту няпростую жыццёвую сітуацыю:

— Коля К. знаходзіўся ў дзетдоме са снежня 1993-га па чэрвень сёлетняга года. Ён трапіў сюды з бальніцы, дзе быў пакінуты ці, больш дакладна, проста кінуты на волю лёсу.

Адрас і месца жыхарства маці, якая так зрабіла, былі невядомы, і дакладныя каардынаты яе адшукаць ніяк не ўдавалася. Толькі прыкладна праз 7—9 месяцаў яна з'явілася да нас ужо з іншым, трохмесячным, дзіцем на руках. Выгляд яе быў самы што ні на ёсць непрыглядны, бадзяжны.

Як пазней высветлілася, Святлана Фёдараўна вяла не лепшы лад жыцця, хадзіла з вёскі ў вёску Мазырскага і Нараўлянскага раёнаў і нідзе не мела пастаяннага прытулку. Вось і кідала сваіх дзетак абы дзе. Напрыклад, старэйшая дачка цяпер знаходзіцца ў бабулі.

Як зазначыла Людміла Мікалаеўна, ніякіх процізаконных дзеянняў з боку дзетдома тут няма. Калі пасля пэўнага часу маці не забірае сваё дзіця, а тым больш калі яна пазбаўлена мацярынскіх правоў, яго могуць узяць пад апеку ці ўсынавіць іншыя людзі. Праўда, спачатку аддзелам адукацыі абследуецца такая сям'я, а затым гарадскі ці раённы выканком прымае адпаведнае рашэнне. Пасля ўступлення яго ў сілу ніхто дзіця ранейшым бацькам вярнуць не можа, нават суд, і яны страчваюць на яго свае правы. А гэта жанчына якраз і пазбаўлена мацярынскіх правоў.

А вось што дапоўніла метадыст па ахове правоў дзяцінства аддзела адукацыі Мазырскага гарвыканкома Ала Пятроўна Кірынская:

— У такім выпадку мы не можам юрыдычна вярнуць усыноўленае дзіця, калі бацькі яго вядуць амаральны лад жыцця, не выправіліся і праз суд не адноўлены іх бацькоўскія правы.

Адным словам, Коля К. трапіў у прыстойную сям'ю, у ёй ён знайшоў новых дастойных бацькоў. Больш таго, хлапчук пабываў на лячэнні ў Германіі, пайшоў у школу. Зразумела, траўміраваць, ламаць яго скалечанае ўжо аднойчы жыццё было б проста амаральна і недаравальна.

А такім бацькам (на жаль, іх нямала), якія кідаюць сваіх дзяцей, хочам сказаць адно: перш чым рабіць такі жорсткі крок, добра падумайце. Інакш будзе пякучакрыўдна ўсё жыццё.

Іван БРАЛКА,
рэдактар аддзела пісьмаў «Звязды».

ПАРЛАМЕНЦКІ ДЗЁННІК

ДЭПУТАТЫ ДАПОЎНІЛІ ПАРАДАК ДНЯ СЕСІІ

Сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, якая аднавіла сваю работу ўчора, пачалася з разгляду прапаноў па ўключэнню ў парадак дня новых пытанняў. Бадай, найвастрэйшую дыскусію выклікала прапанова Станіслава Шушкевіча ўключыць у парадак дня сесіі парламента пытанне «Аб старшыні Камісіі ВС па правах чалавека, нацыянальных пытаннях, сродках масавай інфармацыі, сувязях з грамадскімі аб'яднаннямі і рэлігійнымі арганізацыямі». Канкрэтнай асобай, якая займае гэтую пасаду, з'яўляецца Ігар Катляроў. На думку С.Шушкевіча, яго камісія не выконвае сваіх функцый, і сам Катляроў не стымулюе яе працу. Акрамя таго, І.Катляроў допусціў абразлівыя выказванні ў адрас Вярхоўнага Савета па тэлебачанні.

Ігар Катляроў палічыў, што падставай для прапановы аб зняцці яго з пасады паслужыла менавіта тая тэлеперадача, і яшчэ раз папрасіў у калег прабачэння, спаслаўшыся на неаб'ектыўнасць тэлежурналістаў, якія манціравалі яго інтэрв'ю, і прапанаваў, каб гэтая праблема была разгледжана не на пленарным пасяджэнні, а ўсяго толькі на Камісіі па дэпутацкай этыцы.

Аднак парламентарыі выказалі цэлы шэраг іншых прэтэнзій да Катлярова, якія звязаны не з маральнымі праблемамі, а з выкананнем ім сваіх абавязкаў. Вольга Абрамава падкрэсліла яго віну ў тым, што парламент фактычна пазбавіўся свайго друкаванага органа — «Народнай газеты», прычым «Катляроў здаў загадзя ўзгодненыя пазіцыі па галоўнаму рэдактару, што можна разглядаць як здраду інтарэсам парламента», як падкрэсліла В.Абрамава. Ніякай рэакцыі, на яе думку, не было з камісіі Катлярова на масавыя парушэнні правоў чалавека ў Беларусі падчас разгону веснавых масавых акцый, камісія гэтая не стала і на абарону свабоды слова... Пра гэтыя ж упушчэнні І.Катлярова гаварыў і дэпутат А.Бухвостаў, які падкрэсліў, што за гэта трэба адказваць персанальна. Дэпутаты Касцян і Карпіевіч прапанавалі, аднак, не спяшацца, не ўключаць у парадак дня «персанальную справу» Катлярова, бо парламент мае іншыя, больш важныя задачы. Па гэтай праблеме не вызначыла яшчэ, аднак, сваёй пазіцыі фракцыя камуністаў ВС, якая і вылучала Катлярова на гэтую пасаду, і С.Калякін папрасіў дэпутатаў пачакаць да заўтра, калі фракцыя абмяркуе дзейнасць (ці бяздзейнасць) Катлярова.

С.Шушкевіч адразу пагадзіўся з С.Калякіным, і вырашэнне пытання было лёгка перанесена. Магчыма, што ў выніку фракцыя камуністаў, якая таксама незадаволена выкананнем абавязкаў сваім калегам Катляровым на чале вельмі важнай камісіі, прапануе ўключыць у парадак дня гэтае пытанне, але вылучыць пасля адстаўкі Катлярова на гэтую пасаду іншую кандыдатуру ад сваёй фракцыі, каб не разбураць ранейшых міжфракцыйных дамоўленасцей пры падзеле парламенцкіх партфеляў.

З досыць нечаканым блокам з пяці пытанняў, прапанаваных у парадак дня, выйшаў дэпутат Павел Знавец. Фактычна ён прапанаваў разгледзець пытанне аб імпічменце Прэзідэнту і новых выбарах кіраўніка дзяржавы ў маі будучага года, а таксама — аб роспуску парламента і і новых выбарах на наступную восень паводле новага выбарчага закона, які яшчэ трэба будзе прыняць. Натуральна, што гэта быў крок палітыка-адзіночкі, які не можа мець поспеху ў падзеленым на фракцыі парламенце. Таму, здавалася б, скандальныя прапановы не знайшлі не толькі падтрымкі дэпутатаў галасамі (за іх прагаласавала адпаведна 11 і 16 парламентарыяў), але нават і належнага абмеркавання — спрэчкі па іх не было. Крыху больш — 22 галасы — набрала прапанова П.Знаўца стварыць спецыяльную камісію з ліку дэпутатаў, супрацоўнікаў пракуратуры, Кантрольнай палаты, КДБ, МУС па расследаванню дзейнасці Прэзідэнта, ягонай Адміністрацыі і Кіраўніцтва справамі. Пазней Анатоль Лябедзька прапаноўваў іншы шлях кантролю за дзейнасцю названых структур праз унясенне змяненняў у Закон аб пракуратуры, якія б дазволілі ёй весці нагляд за дзейнасцю ўрада, Адміністрацыі і Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта. «На ўсе мае запыты ў пракуратуру я атрымліваю адказ, што пракурорскі нагляд не распаўсюджваецца на Кабінет Міністраў і Прэзідэнта. Мільярды долараў не трапляюць у бюджэт, а пракуратура бездапаможна разводзіць рукамі»,— аргументаваў сваю просьбу А.Лябедзька. Аднак яму запярэчылі Ю. Малумаў і М. Грыб, якія заявілі, што для гэтага мала змяніць закон, трэба ўносіць змяненні ў Канстытуцыю. У цэлым парламентарыі не падтрымалі прапанову Лябедзькі — за яе прагаласавалі толькі 78 дэпутатаў.

А вось іншыя прапановы дэпутата А. Лябедзькі прайшлі. Вярхоўны Савет згадзіўся ўключыць у парадак дня пытанні аб афіцыйным запрашэнні на рэферэндум і выбары 24 лістапада міжнародных назіральнікаў і аб звароце парламента да дэлегатаў Усебеларускага сходу і Кангрэса ў абарону Канстытуцыі супраць дыктатуры, якія павінны адбыцца 18—19 кастрычніка. Сэнс гэтага звароту ў тым, што дэпутаты хацелі б заклікаць дэлегатаў гэтых форумаў не парушаць Канстытуцыю і заканадаўства і не падмяняць легітымныя органы ўлады краіны, а таксама пазбегнуць абвастрэння сітуацыі падчас намячаемых мітынгу і шэсця. «Многія дэлегаты не разумеюць, што гэта за мерапрыемствы, навошта іх туды клічуць, і я баюся, каб той, хто маніпулюе мікрафонам, не ператварыў вялікую колькасць людзей ў прылады для дасягнення сваіх мэтаў»,— зазначыў А.Лябедзька.

Сваю думку на гэты конт выказаў старшыня Цэнтрвыбаркома Віктар Ганчар, які заявіў, што мітынгі і маніфестацыі рэгламентуюцца законам, а вось мэты Усебеларускага сходу яму незразумелыя. На думку Ганчара, на гэтым форуме не можа разглядацца пытанне аб даце рэферэндуму, бо яно законным шляхам вырашана парламентам, а таксама праекты змяненняў у Канстытуцыю, бо яны ўжо вынесены на ўсенароднае галасаванне. На фоне адсутнасці фінансавання давыбараў незразумелыя В. Ганчару і крыніцы фінансавання такога маштабнага мерапрыемства.

Пасля змянення парадку дня сесіі парламентарыі вярнуліся да абмеркавання вельмі важнага законапраекта аб бюджэтнай сістэме краіны, які рэгламентуе парадак фарміравання і расходавання бюджэтных сродкаў.

Напярэдадні на пасяджэнні Прэзідыума ВС старшынёй Цэнтрвыбаркома Віктарам Ганчаром была дадзена інфармацыя аб захаванні заканадаўства пры правядзенні мерапрыемстваў, звязаных з выбарамі дэпутатаў Вярхоўнага Савета і правядзеннем рэферэндуму. Члены Прэзідыума выказаліся за заслухоўванне гэтай інфармацыі на сесіі парламента. На думку В. Ганчара, патрабуецца тэрмінова забяспечыць выкананне дзеючага заканадаўства, у адваротным выпадку ЦВК вымушана будзе афіцыйна паставіць пытанне аб пераносе даты рэферэндуму на больш познія тэрміны ў сувязі з грубымі парушэннямі планавых мерапрыемстваў па правядзенню рэферэндуму. Дакладная інфармацыя на гэтую тэму ў бліжэйшы час будзе афіцыйна распаўсюджана Цэнтрвыбаркомам. Акрамя таго, на пасяджэнні Прэзідыума былі заслуханы справаздачы кіраўніцтва ўрада і старшыні Нацыянальнага банка аб ходзе выканання пастановы парламента аб пераадоленні крызісу ў аграпрамысловым комплексе.

Адзначалася, што часткова гэтая пастанова выконваецца, аднак ёсць яшчэ прэтэнзіі да выканаўчай улады. Сярод іншага на гэтым пасяджэнні прагучала сенсацыйная заява кіраўніка Нацбанка Тамары Віннікавай, якая, гаворачы аб грашовай эмісіі, зазначыла: «На жаль, відавочна, мы пойдзем у самы бліжэйшы час на парушэнне, таму што на гэтым настойвае выканаўчая ўлада для пагашэння запазычанасці па заработнай плаце. Быў указ Прэзідэнта, у якім вызначана, што народная гаспадарка павінна пагасіць запазычанасць па заработнай плаце. На сёння гэта складае адзін трыльён 18 мільярдаў рублёў. За месяц запазычанасць скарочана толькі на 54 мільярды, і таму ад Нацбанка патрабуюць эмісіі ў поўнай суме, у тым ліку для бюджэту — 550 мільярдаў». Т. Віннікава сама прызнала, што гэта пагібельная эканоміка.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

УВАГА! «ПРАМАЯ ЛІНІЯ»

Паважаныя чытачы! На вашы пытанні адкажа міністр сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь Вольга Браніславаўна ДАРГЕЛЬ

Сённяшні час, калі эканамічная, сацыяльная сітуацыя ў грамадстве, у краіне носяць надзвычай складаны характар, насельніцтва, кожны жыхар паасобку шукаюць адказы на многія і многія пытанні. І, як правіла, людзі, перакананы ў тым, што дзяржава павінна дапамагаць у вырашэнні ўсіх іх клопатаў

. Ці так яно на самай справе? Якія абавязкі мы ўсё ж дарэмна ўскладаем на дзяржаўныя плечы? Наколькі трывалая сёння заканадаўчая база для кожнага з нас паасобку? На вашы пытанні па гэтых і іншых праблемах **11 кастрычніка з 11 гадзін да 12.30** па тэлефонах 232-38-21 і 232-38-92 адкажа міністр сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь Вольга Браніславаўна Даргель. Папярэдне пытанні можна задаваць па тэлефонах: 268-28-72 і 268-27-51. Звяртайцеся таксама і пісьмова.

АДНЫМ СКАЗАМ

❑ На ацяпленне жылля сёння расходуецца каля 40 працэнтаў усяго **«энергетычнага бюджэту»** рэспублікі.

❑ На сённяшні дзень **толькі 15 працэнтаў** грамадзян, якія маюць права аформіць зямлю ў сваю ўласнасць, скарысталі яго: **у прыватную ўласнасць** аформлена толькі каля 6,5 працэнта зямлі.

❑ На 1 жніўня ў прамысловасці рэспублікі дапусцілі страты **409 прадпрыемстваў** (22,9 працэнта), сярод іх **83** — у машынабудаванні і металаапрацоўцы (17,7 працэнта), **58** — у харчовай прамысловасці (16,5 працэнта), **57** — у прамысловасці будаўнічых матэрыялаў (40 працэнтаў).

❑ Памер **мінімальнай пенсіі па ўзросту** за доўгі працоўны стаж, які базіруецца на мінімальнай зарплаце, складае каля 260 тысяч рублёў.

❑ Міністэрства фінансаў Беларусі па рашэнню кіраўніцтва рэспублікі **выдзяляе 20 мільярдаў** рублёў на мерапрыемствы па прафілактыцы і прадухіленню ў краіне СНІДу.

❑ Гадавая **патрэбнасць у тытунёвых вырабах** беларускіх курцоў, паводле розных ацэнак, складае ад 8 да 18 мільярдаў штук цыгарэт.

❑ 773 злачынствы **былі зарэгістраваны** сталічнай міліцыяй за першы асенні месяц.

❑ За восем месяцаў **захворванне** на сіфіліс у рэспубліцы ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года **ўзрасло** на 53,8 працэнта.

ВЫБІРАЮЧЫ ДЭЛЕГАТАЎ

на Усесаюзны народны сход, людзі выказваліся за тое, каб Прэзідэнт і Вярхоўны Савет спынілі процістаянне і замест палітычнай барацьбы заняліся сацыяльна-эканамічным развіццём краіны

Аб гэтым і іншым даведаліся журналісты на прэс-канферэнцыі, якую правялі ў Гродне начальнік упраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі і друку аблвыканкома Уладзімір Амелька і намеснік начальніка ўпраўлення арганізацыйна-кадравай работы Мікалай Прысада з нагоды Усебеларускага народнага сходу і рэферэндуму.

На вышэйпамянёны сход ад Гродзеншчыны выбраны 650 дэлегатаў. Сярод іх больш за ўсё кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацый (126), рабочых і калгаснікаў (94), работнікаў органаў дзяржаўнай улады і кіравання (92), інжынераў і іншых спецыялістаў народнай гаспадаркі (69), працаўнікоў навукі і адукацыі (66). Пераважная большасць дэлегатаў (502) мае вышэйшую і незавершаную вышэйшую адукацыю. Амаль палове ўдзельнікаў сходу (302) ад 41 да 50 гадоў, а вось дэлегатаў ва ўзросце да 30 гадоў — толькі 15. На сход паедуць 3 дэпутаты Вярхоўнага Савета, 22 члены аграрнай партыі, 7 камуністаў і нават 3 члены БНФ. Будуць аўтобусы, аднак, хто за іх будзе плаціць, — гэта пытанне, па словах М. Прысады, пакуль не вырашана.

Да выбараў дэлегатаў на Усебеларускі народны сход, як адзначалася на прэс-канферэнцыі, цікавасць была, нярэдка нават вылучаліся альтэрнатыўныя кандыдаты, асабліва кіруючым работнікам. Дэлегаты атрымалі шмат наказаў, у асноўным па пытаннях сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны.

Што датычыць рэферэндуму, дык штаб па падрыхтоўцы да яго ўзначаліў на Гродзеншчыне старшыня аблвыканкома Аляксандр Дубко, а арганізацыйны камітэт — яго намеснік Мікалай Калацэй. Створана 876 участкаў для галасавання, на чарзе — складанне спісаў удзельнікаў рэферэндуму. Цяпер з удзелам лектарскай групы ў працоўных калектывах і па месцы жыхарства ідзе абмеркаванне пытанняў рэферэндуму. У сталіцу ўжо накіраваны 33 абагульненыя прапановы, якія датычаць прэзідэнцкага праекта Канстытуцыі. У прыватнасці прапануецца выключыць раздзел, згодна з якім трэцяя частка сенатараў прызначаецца Прэзідэнтам. Ёсць меркаванне, што парламент павінен быць аднапалатным і палата сенатараў наогул не патрэбна. Сярод іншых прапаноў — запісаць у Канстытуцыі, што зямля не можа быць прадметам куплі-продажу, замяніць смяротнае пакаранне на пажыццёвае турэмнае зняволенне, абавязаць кожнага дзяржаўнага служачага валодаць беларускай мовай, зменшыць колькасць дэпутатаў і г. д.

Адносна даты правядзення рэферэндуму на прэс-канферэнцыі адзначалася, што «ўсюды фігуруе 24 лістапада», як і вызначыў Вярхоўны Савет. Калі ж «вертыкалі» будзе загадана праводзіць рэферэндум у іншы дзень, яна павінна будзе падпарадкавацца, аднак, «хто прымае рашэнне — той нясе і адказнасць».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ
у камерцыйных банках на 8 кастрычніка 1996 г.

Назва банка	Долар ЗША		Нямецкая марка		Расійскі рубель		Тэлефоны
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
ФК «Вераніка» (за расійскія рублі)	5440	5516			3.41	3.44	531-504
Гал. упр. НБ па Мінску і Мінскай вобл.	18500		12200		3.40		26-64-41
Ф-л 0104 Мілавіца АКБ «Мінскі транзітны банк»	18500	18600	12000	12100	3.30	3.40	372-825
АКБ «Аб'яднаны капітал»	18570	18600	12100	12140	3.30	3.42	394-197
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	14700		9595.93		2.71		
Цэнтрабанк Расіі	5421		3541.96		100 бел. р. 28.10		

Інфармацыя прадастаўлена агенцтвам Граўцова.

РОЗГАЛАС

ЧАМУ ПАЗБАЎЛЕНА ЭФІРУ ГРОДЗЕНСКАЕ РАДЫЁ НБК?

З кастрычніка да журналістаў, якія сабраліся ў будынку Гродзенскага аблвыканкома на прэс-канферэнцыю, прысвечаную Усебеларускаму народнаму сходу і рэферэндуму, звярнулася з заявай кіраўнік мясцовага радыё НБК Ніна Палуцкая. Яна паведаміла аб тым, што ўжо двойчы запар не можа выйсці ў эфір. Слухачы, асабліва тыя, хто заплаціў за віншаванні ў той ці іншы адрас, абураны. Што ж здарылася?

Па словах Н. Палуцкай, «мы часам расказвалі тое, пра што не гавораць іншыя сродкі масавай інфармацыі». А гэта не ўсім падабаецца. Адсюль, на думку кіраўніка радыё, нечаканая праверка, наладжаная Службай кантролю Прэзідэнта па Гродзенскай вобласці. З «падачы» апошняй, зноў жа па словах Н. Палуцкай, абласны вузел радыёвяшчання і тэлебачання (з якім у НБК заключаны дагавор на арэнду праваднoй сеткі) і пазбавіў радыё эфіру. Начальнік гэтага вузла П. Івашэвіч прад'явіў наступны «ультыматум»: «У сувязі з тым, што вы самавольна занялі памяшканне, якое арандуе абласны вузел радыёвяшчання і тэлебачання, просім у тэрмін да 9.00 другога кастрычніка вызваліць плошчу, якую вы займаеце. У адваротным выпадку памяшканне будзе апячатана».

Н. Палуцкая прызнае, што дагавор аб арэндзе памяшкання сапраўды быў няправільна аформлены. Але яна лічыць, што ў адпаведнасці з заканадаўствам гэта не можа быць падставай для спынення дзейнасці сродку масавай інфармацыі і таму мае намер адстойваць свае правы ў судзе.

Інакш выглядае гэта сітуацыя, калі паслухаць начальніка Службы кантролю Прэзідэнта па Гродзенскай вобласці Марыю Праташчык. Паводле яе слоў, ніякіх цэнзарскіх функцый яна на сябе не брала. Праводзілася праверка фінансава-гаспадарчай дзейнасці радыё НБК, былі выяўлены парушэнні. Н. Палуцкай было прапанавана прадаставіць неабходную дакументацыю — яна адмовілася. Разабрацца ж з даходамі і падаткамі кантралёры абавязаны. Да таго ж, радыё НБК не прайшло перарэгістрацыі. Таму Служба кантролю, па словах М. Праташчык, і была вымушана прыняць адпаведныя меры. На чым баку закон?

Барыс ПРАКОПЧЫК.

АМЕРЫКАНСКІ БОЛЬ — ЧАРНОБЫЛЬ

Да 11-й гадавіны катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у межах дабрачыннай праграмы «Клопат аб жанчыне», якую ажыццяўляюць амерыканская арганізацыя «Сіці Хоўп Інтэрнэшнл» сумесна з Міжнароднай дабрачыннай арганізацыяй «Надзея-Экспрэс» (Беларусь), плануецца пастаўка мабільнага дыягнастычнага цэнтра для абследавання жанчын на рак.

Паводле слоў прападобнага Пола Мора, прэзідэнта «Сіці Хоўп Інтэрнэшнл», перасоўны дыягнастычны цэнтр у першую чаргу будзе накіраваны ў зоны, забруджаныя радыяцыяй. За 6 гадоў, на працягу якіх амерыканская кампанія дапамагае беларускім людзям, у рэспубліку дастаўлена грузаў з медыкаментамі, прадуктамі харчавання, цацкамі на суму звыш 120 мільёнаў долараў ЗША. Апошні самалёт з гуманітарным грузам на суму каля 4 мільёнаў долараў апусціўся на беларускую зямлю 28 верасня бягучага года.

Жанна КАТЛЯРОВА.

ФІНКАМПАНІІ — РАБОТА НА МЯЖЫ ФОЛА

Як вядома, нябанкаўскія фінансавыя арганізацыі ў адпаведнасці з указам Прэзідэнта павінны прайсці рэгістрацыю ў Нацыянальным банку Беларусі і атрымаць ліцэнзію. Тэрмін рэгістрацыі, на якую было адведзена тры месяцы, заканчваецца ў кастрычніку.

Нацыянальны банк канстатуе, што на 7 кастрычніка ім не выдадзена ніводнай ліцэнзіі, якая дазваляе работу фінансавай кампаніі. Тым не менш, маюць месца факты правядзення імі незаконных фінансавых аперацый, уключаючы банкаўскія.

Нацыянальны банк Беларусі звяртае ўвагу насельніцтва на незаконнасць правядзення нябанкаўскімі фінансавымі арганізацыямі такіх аперацый і звязаную з гэтым павышаную рызыку страты асабістых зберажэнняў, просіць неадкладна інфармаваць яго або іншыя адпаведныя органы аб процізаконных дзеяннях фінкампаній.

Прэс-служба Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

КНІГІ — У ГЛЫБІНКУ

Навукова-метадычны цэнтр вучэбнай кнігі і сродкаў навучання Міністэрства адукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь і Праграма «Абнаўленне гуманітарнай адукацыі» Беларускага фонду Сораса падрыхтавалі да Дня настаўніка бібліятэчкі вучэбна-метадычнай і даведачнай літаратуры і іншыя сродкі для настаўнікаў, класных кіраўнікоў, выхавальнікаў найбольш аддаленых школ рэспублікі, якія працуюць у цяжкіх матэрыяльных умовах, маюць асаблівую патрэбу ў метадычных і дыдактычных дапаможніках.

У пасылцы — літаратура па правах дзіцяці, праблемах і асаблівасцях адукацыі і выхавання ў сучаснай школе, аб гістарычных асобах і культурных дзеячах Беларусі, канцылярскія тавары, папера.

Бібліятэчкі накіраваны ў Камарынскую СШ Брагінскага, Стралкоўскую базавую школу Верхнядзвінскага, Хвенявіцкую — Дзятлаўскага, Беларуцкую — Лагойскага, Кадкаўскую — Глускага, Сенькавіцкую базавую школы Івацэвіцкага раёнаў. Хочацца верыць, што гэтая акцыя будзе не адзінай у рэспубліцы.

**Сафія РУСАК,
заг. лабараторыі выхаваўчай работы НМЦ МАіН РБ.**

Уладзімір ГАРКУН:

«Хуткасць, паспешлівасць у рэформах у аграпрамысловым комплексе могуць прывесці да сацыяльнай драмы, але і наўмыснае замаруджванне небяспечна»

***В**іцэ-прэм'ер Уладзімір Гіляравіч Гаркун адказвае ва ўрадзе за стан спраў у аграпрамысловым комплексе. Сёлета, як ніколі за апошнія гады, сельская гаспадарка пераконвае, што за кошт вёскі, скажам так, краіна здольна выжыць. І гэта тады, калі ўсе дружна — сродкі масавай інфармацыі, сацыёлагі, эканамісты — сведчаць пра заняпад, крызіс у прамысловасці, у народнай гаспадарцы. Так, крызіс. Так, заняпад. Што далей? Моўчкі сузіраць? Чакаць, пакуль раптоўныя інвестары выратуюць нашу эканоміку? Вёска — і гэта, нягледзячы на многія цяжкасці, відавочна, — не чакае. Яна спрабуе зрабіць усё магчымае, каб не таптацца на месцы, спрабуе рашуча вырвацца наперад. Пра гэта і не толькі — наша размова з Уладзімірам Гаркуном.*

— Сёлетні год можна лічыць надзвычай спрыяльным для хлебаробаў. Дык можа гэта і ёсць галоўная прычына поспеху? Хацелася б ведаць пра галоўныя накірункі, дзякуючы якім, незалежна ад надвор'я, яго спрыяння альбо неспрыяння, сельская гаспадарка можа ўтрымацца на плаву, развівацца, расці далей.

— Такіх накірункаў многа. Гэта цэнавая і крэдытная палітыка, матэрыяльныя рэсурсы і, безумоўна, навядзенне элементарнага парадку і навядзенне дысцыпліны. Сёння мы бачым, мы разумеем, што могуць прыносіць палеткі і фермы. Сёлетні год, безумоўна, не горшы з пункту гледжання прыродна-кліматычных умоў. Хаця ўсякае ёсць. Але — і тут, магчыма, я паўтаруся — не трэба вымяраць год толькі вытворчымі паказчыкамі, толькі тонамі-кілаграмамі. Усё ж ёсць накірунак, выратавальны шлях — маральны настрой людзей.

— Што ж датычыць канкрэтных фактараў, скажам так, у падтрымку маральна-псіхалагічнага, эмацыянальнага патэнцыялу людзей вёскі?

— Павелічэнне вытворчасці прадуктаў харчавання, зніжэнне затрат, матэрыяльная падтрымка — вось тыя фактары. Яны нясуць значнасць сваю ў выпрацоўцы, у дакладнасці праекта. Галоўнае залежыць ад выканаўцаў, ад непасрэдных гаспадароў, руплівцаў зямлі.

Што закладзена ў гэтым годзе? Мінеральныя рэсурсы — аснова асноў. Сапраўдную формулу выпрацавалі ў гэтай сферы дзейнасці. Зірніце на лічбы. Да ўзроўню мінулага года ўнесена сёлета 165 працэнтаў, усё па веснавой сяўбе. 200 працэнтаў унесена фосфару пад азімыя — гэта што датычыць восені, азот жа зараз не трэба ўносіць. Сорак працэнтаў з гэтых аб'ёмаў — клопат рэспублікі, сорак — вобласці. І толькі дваццаць — на плячах гаспадаркі. Дарэчы, калгас адным назіраннем тут не абыдзецца. Не выканае сваю норму ў дваццаць працэнтаў — ніякай размовы пра астатнюю, фактычна болей істотную, падтрымку.

— Што ні кажы, умовы жорсткія...

— Мы думалі не пра жорсткасць, распрацоўваючы гэтую формулу па забеспячэнню ўгнаеннямі. Важна, каб у працэсе былі задзейнічаны ўсе.

Другі накірунак — тэхналогія. Хопіць атрымліваць тоны-кілаграмы любой цаною. Пара навучыцца лічыць затраты. Прывяду вам наступную формулу. Для таго каб абараніць, вырасціць як след пшаніцу, неабходна затраціць на хімічныя работы суму, прыблізна роўную 2-3 цэнтнерам збожжа. Гэта, калі гаварыць пра гектар. І пры ўмове, што гэтыя гербіцыды, ядахімікаты будуць унесены, можна атрымаць прыбаўку ў 10—15 цэнтнераў. Здавалася б, рычаг магутны. Розніцу падлічыць усе могуць. Але ж часам кіраўнікі гаспадарак знаходзяцца ў безвыходным становішчы. Тады, як трэба ўносіць ядахімікаты, якраз адсутнічаюць сродкі. Дарагое яечка да Вялікадня. Значыць — трэба праяўляць кемлівасць, граматна ўлічваць патрэбы. Тут важна не забывацца і пра вучобу людзей. Памылка з тэрмінамі, умовамі ўнясення гербіцыдаў можа прывесці і да страты грошай, і прыбытку пасля не прынясе.

— Уладзімір Гіляравіч, вы сапраўды пераконваеце ў тым, што акрамя маральна-псіхалагічнага накірунку, шляху, калі хочаце, для працаўніка вёскі, перш-наперш кіраўніка, важным з'яўляецца ўменне лічыць...

— Так яно і ёсць. Ды і задаволенасць людзей вынікамі, плёнам у значнай ступені якраз ад таго і залежыць, ці ўмее ён лічыць — грошы, затраты. Ці ўмее бачыць пры гэтым перспектыву. Але ж, заўважу, граматна лічыць — гэта высокая навука. Вось нас часам крытыкуюць — і вы, журналісты, і людзі. Калі за справу крытыкуюць, калі нешта канструктыўнае за словамі праглядваецца — нармальна, з разуменнем гэта ўспрымаем. Часцей — агульныя абвінавачанні. Маўляў, урад нешта не зрабіў. А я вам скажу адну трывіяльную рэч. Вось мы гаварылі пра формулу з угнаеннямі. Як мне падаецца, практычная, здаровая, жыццядзейная схема выпрацавана. Але ж паедзьце заўтра ў каторы калгас. І што там пачуеце? Старшыня, спецыялісты ў адзін голас будуць пераконваць, што ўгнаенняў мала, гэтага мала, таго мала. І гэта часам сапраўды так... Але вось я адправіў у Віцебскую вобласць даволі сур'ёзную праверку, паглядзець, як рыхтуюць і сеюць азімыя. Чаму туды? Яны атрымалі сёлета самыя нізкія ўраджаі — 19 цэнтнераў. Сапраўды, пасля размоў з віцяблянамі пераконваешся: самы паўночны бок, бязлюддзе... Яны заўсёды патрабуюць большай увагі, большых рэзерваў. Але што ж камісія... Аказваецца — і гэта пацвердзілі спецыялісты — ці не палову на Віцебшчыне губляюць з-за вельмі дрэннай тэхналогіі. Ёсць гаспадаркі, дзе палова насення амаль на паверхні.

Прабачце, ды колькі ні выбі тут, наверсе, фондаў, рэзерваў, грошай, угнаенняў — усё роўна будзе мала, усё роўна з-за страшэннай безгаспадарлівасці на месцах праваліцца ў бездань, згарыць сінім полымем! Ведаю, што кіраўнік такой гаспадаркі на сходзе ў калгасе будзе кулакамі сябе біць у грудзі і даказваць, што ва ўсім урад, сталіца вінаватыя. Так што сёння адказнасць кіраўнікоў, спецыялістаў, што датычыць затратнасці, эфектыўнасці вытворчасці, узрастае ў некалькі разоў.

Дазволю сабе прывесці такі прыклад. Прызнацца, вельмі ўжо ён мяне зачапіў. Быў на сходзе ў адной з гаспадарак Дзяржынскага раёна. Выступае галоўны эканаміст і гаворыць: «Мы не павінны быць камерсантамі». З ранейшага пункту гледжання, магчыма, і правільна. Дастаткова было заставацца рахунказодам. Сёння гэтага мала. Трэба ж падумаць і пра эфектыўнасць затрат, і пра тое, як найболей выгадна прадаць прадукцыю.

І яшчэ адзін выразны прыклад. Быў у адной гаспадарцы. Старшыня, між іншым, — Герой Сацыялістычнай Працы. Не хачу называць прозвішча гэтага чалавека, мне проста шкада яго. Дык вось у той гаспадарцы я папытаўся пра сабекошт малака. Хіба ж гэта не тое самае, што доктар, беручыся лячыць хворага, павінен ведаць яго тэмпературу? Не ведалі там сабекошту малака. Папытаўся і пра тое, па якой цане прадаюць збожжа...

— Уладзімір Гіляравіч, цяжка паверыць, што і гэтага не ведалі. Зразумела было б, калі б пыталіся ў механізатара, камбайнера. Як можна жыць, атрымліваць, разлічваць зарплату з гэтага самага збожжа — і не ведаць?

— І не ведалі... Чаму акцэнтую ўвагу на гэтых прыкладах? Ды таму, што гаспадарлівасць, канчатковы плён працы залежаць ад эканамічнай граматнасці спецыялістаў, кіраўнікоў. Здавалася б, прапісныя вучнёўскія ісціны. А вось жа, на вялікі жаль, даводзіцца ўсведамляць, што многія іх не засвоілі. Затое, відавочна, права распараджацца людзьмі, іх дабрабытам, права рушыць, а не ствараць узялі на сябе з задавальненнем. Гэта дзяржава ўстанавіла цану на збожжа паўтара мільёна за тону. Але ж нарыхтоўшчыкі зменшылі: за вільготнасць — на адзін працэнт, за засмечанасць — яшчэ на адзін працэнт і г.д. Таму спецыяліст у той «геройскай» гаспадарцы і не назвала рэальную цану. А збожжа ўжо здалі 600 тон. Атрымліваецца, што людзі чакаюць, пакуль усё не здадуць. пасля ўжо яны ўпэўняцца: такая вось цана. Але ж хіба сёння не важна знаць, з якім прыцэлам працуем, якіх прыбыткаў чакаць, што пад іх планаваць? Прыкладаў такіх процьма. Я таму акцэнтую на іх увагу, бо якраз на такіх фактах, бы на той лакмусавай паперцы, і праяўляецца стаўленне да рынку.

— Калі падагульняць ужо сказанае, то два шляхі-накірункі недзе побач знаходзяцца — мінеральныя ўгнаенні і здольнасць лічыць. Магчыма, па строгіх законах логікі трэба было б раздзяляць, не ставіць побач гэтыя катэгорыі — агратэхнічную і эканамічную. Але ж усё гэта зразумела, бо лагічным і заканамерным сёння з'яўляецца і тое, што ў працэс рэфарміравання сельскай гаспадаркі ўмешваюцца катэгорыі і сацыяльнага, палітычнага зместу...

Усё ж у большай ступені нашай галоўнай палітыкай з'яўляецца выбар. Правільны выбар, граматна прынятае рашэнне. А гэта часам даводзіцца рабіць на мяжы з прагнозам. Вось, напрыклад, на будучы год мы паставілі перад сабой задачу атрымаць па 30 цэнтнераў збожжа з гектара. Пад гэтую лічбу і ўгнаенні ўнеслі. Прызнацца, напачатку сумненні былі — ці адолеем рубеж. Зараз з'явілася большая ўпэўненасць. З Магілёва — сапраўдны штуршок для нас. Старшыня аблаграпрома Адашкевіч заяўляе: а мы ж, маўляў, паставілі задачу дадаць яшчэ дзесяць да атрыманага фактычна ў кожнай гаспадарцы.

— Не пустыя словы?

— Пустыя ці не — пакажа час. Але ж і сёння магу сказаць: там лічаць, прагназіруюць, закладваюць перспектыву цяпер. А яна і ў тым таксама, каб зярняты на паверхні зямлі не ляжалі. Да таго ж, я не пытаюся ў Адашкевіча, які вал будзе. Магчыма, трэба і меней засеяць. Але болей укласці ў тое поле. Усё роўна скарачэнне плошчы прынясе эфектыўнасць, калі разумна папрацаваць на перспектыву.

— За размовай пра практыку, пра тое, што ледзь ці не ўсё залежыць ад руплівых, дбайных гаспадароў на месцах, мы забыліся неўпрыкмет аб тым, што нейкая частка адказнасці за стан спраў у аграпрамысловым комплексе павінна заставацца і на плячах улады ў маштабах дзяржаўных...

— Вядома ж, не нейкая там частка, а ў большай ступені і адказнасць, і сама ўлада сканцэнтраваны, безумоўна, тут, у верхнім, скажам так, эшалоне. Вызначальную ролю ў развіцці АПК адыгрываюць некалькі важных аспектаў. І ці не першы з іх — заканадаўчая падтрымка. У тым ліку — і адаптацыя сельскай гаспадаркі да рыначных умоў.

— Законапраект, адлюстроўваючы гэтую праблему, ужо падрыхтаваны да разгляду на сесіі Вярхоўнага Савета. Але ці не здаецца вам, што ад магчыма будучага закона патыхае ўчарашнім днём? Чаму б ужо сёння востра не паставіць пытанне аб банкруцтве?

— Ведаеце, тут важна ўлічваць усе моманты. Разумееце, калі мы зараз пачнём гаварыць пра банкруцтва як шлях да выратавання слабых гаспадарак, то наўрад ці так ужо ўсе і зразумеюць нас. За гэта і ўчэпяцца: Гаркун нічога іншага не бачыць, як банкруцтва, не прыслухоўваючыся да таго, што я сказаў раней, што скажу пасля. Так, нічога дрэннага ў банкруцтве няма. Лепей чалавеку адразу сказаць, што ён хварэе на язву, прызначыць лячэнне, чым марудзіць да тае пары, пакуль сітуацыя не стане безвыходнай. Але ж банкруцтва сёння пужае людзей, не лепшым чынам уплывае на псіхалогію, калі хочаце, нават на псіхіку. Добра, давайце гаварыць, і гэта цалкам адпавядае рэальнасці, пра санацыю — аздараўленне.

— Але ж закон аб банкруцтве ў дзяржаве ўсё ж такі ёсць...

— Ёсць. Але ім не прадугледжаны сам механізм банкруцтва. Тым болей, банкруцтва ў сельскай гаспадарцы. Таму — санацыя, аздараўленне. Што рабіць з той гаспадаркай, якая падышла да мяжы краху? Яе ж ніхто нікуды не забярэ, не перавязе. Тут ёсць некалькі момантаў. Што рабіць з кіраўніцтвам — гэта адно. І што з гаспадаркай — куды яе «прышпіліць», альбо расфарміраваць, альбо знайсці іншага гаспадара. Вось і ўсе магчымыя варыянты. Ёсць яшчэ адзін момант — даўгі, якія там утварыліся. Каму іх там «падарыць»? Дзяржава проста так назіраць не будзе. Калі пры дзяржаве ўтварыліся гэтыя даўгі, то нешта і яна павінна ўзяць на сябе. Таму сёння вельмі важна як найхутчэй разабрацца з заканадаўчай базай усіх новых працэсаў.

— Тут ужо, пэўна, у большай ступені пра адказнасць парламента размова. Праекты, турботы ўрада ў дачыненні да сельскай гаспадаркі?

— І праектаў, і турбот — безліч. Між іншым, нагадаю, што і заканадаўчая, заканатворчая практыка — таксама наша справа. Але ж у першую чаргу нашы клопаты — матэрыяльная база, цэнавая палітыка. Увогуле зазначу, што я асабіста — прыхільнік таго, каб цэны на сельскагаспадарчую прадукцыю не замарожваць. Нехта баіцца, што, маўляў, нас «зашкаліць». Але ж сёння не той час. Як толькі не тую цану зробім — адразу з-за мяжы прывязуць прадукцыю. Прыклад прывяду вам адразу. Калі летась яйкі прадавалі па 6 тысяч рублёў за дзесятак, рынак прымусіў нас знізіць цану.

Некалькі слоў пра канкрэтныя праграмы. Асаблівую ўвагу ўдзяляем цяплічным гаспадаркам. Няблага складваецца сітуацыя ў птушкагадоўлі. Вельмі важнае месца займае праграма па свінагадоўчых комплексах. Гэта калі гаварыць пра новаўвядзенні, адкрыццё, будаўніцтва новых аб'ектаў. Але што ж рабіць з ужо існуючымі? Тым болей, што затраты на буйных комплексах у два разы ніжэйшыя, чым на звычайных фермах. Заўважце пры гэтым, што мы атрымліваем на комплексах восемдзесят працэнтаў свініны. Вось і мяркуйце самі, рушыць старое ці прыводзіць да ладу, падтрымліваць у нармальным рабочым стане? Безумоўна, распрацаваная праграма скіравана на буйныя комплексы.

Інакшым павінен быць погляд і на збожжа. Беларусь атрымлівае яго дастаткова ў пераліку на душу насельніцтва. Не меней, чым у развітых краінах Еўропы. Але ўсе экспартуюць збожжа, мы — імпартуем. У чым справа? Ніхто ў чыстым выглядзе збожжа не скормлівае. Мы ж такія багатыя, што дазваляем сабе гэтую раскошу. У нас збожжа ў камбікорме складае да васьмідзесяці працэнтаў. У Швецыі, напрыклад, наадварот, — восемдзесят працэнтаў складаюць дабаўкі, астатнія дваццаць — збожжа. Няхай бы сабе было хаця б пароўну — пяцьдзесят і пяцьдзесят.

Хацеў бы падкрэсліць і такі момант, калі жадаем мы нешта змяніць да лепшага — нельга не ўлічваць і яго. Фактар дысцыпліны, кантролю за выкананнем — вось што выразна ўплывае і на вытворчасць, і на характар, адносіны людзей да справы. Прэзідэнт пры ўладзе — толькі два гады. «Вертыкаль» — фактычна год. Словам, вось толькі зараз механізм улады фарміруецца ў поўнай ступені. А заўсёды — вопыт савецкай улады ў гэтым пераконвае — жыццёвым, дзеяздольным перш-наперш было раённае звяно. Недзе з 1990—1991 года ў нас як быццам правал. Сёння райвыканкомы, здаецца, узялі сабе колішнюю райкомаўскую ўладу.

І прыемна, што, нягледзячы на многія цяжкасці, знаходзяцца людзі — выключныя, граматныя арганізатары. Як, напрыклад, старшыня калгаса «Беларуская ніва» Столінскага раёна. Пытаюся ў яго, ці складана працаваць. А ў адказ: «Складана, цяжка, але і цікава». Думаю, што цікавасць з-за таго, што скінуты з калгасаў, старшынскага корпуса многія путы. Дзяржава, за выключэннем збожжа, не даводзіць зараз ніякіх жорсткіх планаў. Працуй як табе выгадна — і ўсё. Займайся рэнтабельнай вытворчасцю. Многія гэта схапілі адразу. А многія і не. Але я нікога не вінавачу. Усе мы зараз вучымся.

— Ці не марудна вучымся, ці не марудна ідзём па шляху рэформаў? Мы гаворым, што зараз 70 гаспадарак знаходзяцца «на плаву», а ў краіне іх — 2600... Ды і далёка не ўсе кіраўнікі буйных, калісьці знакамітых гаспадарак — барацьбіты за рэформы.

— Адна з прычын, што тармозіць, — тыя даўгі за крэдыты, што выдаваліся раней пад чатырыста працэнтаў. За год-два становішча тут не паправіць. Ды і фактычна ў 1990—1995 гадах ішоў спад.

Калі гаварыць пра буйныя гаспадаркі, колішніх перадавікоў, то яны ж, як правіла, нясуць на сабе цяжар сацыяльных праблем. Палацы культуры, дзіцячыя садзікі, жыллё — гэта ж мільярды за жыллёва-камунальныя паслугі. Хоць мы і шукаем рашэння гэтай праблемы, але дзяржава пакуль не гатова ўзваліць на сябе такі цяжар.

Непрыманне яшчэ і таму, што зусім недалёка засталася ўчарашняя сістэма. Мы ўсё яшчэ ўчарашнія. Думаеце, мы не ведаем, як адным махам правесці рэфарміраванне як у суседзяў? Распусціў гаспадаркі — і ўсё на гэтым. Але ж гэта сацыяльная драма. Хуткасць, паспешлівасць у рэформах у аграпрамысловым комплексе могуць прывесці якраз да сацыяльнай драмы.

— Добра, стараючыся пазбегнуць сацыяльнай драмы, ці не атрымаем мы іншую — эканамічную? Магчыма, не меней жорсткую..

— Пагадзіцеся, рынак наш забіты сельскагаспадарчай прадукцыяй. Значыць, праца ідзе. І праца нядрэнная. Іншая справа, што ўнутры аграпрамысловага комплексу паўстаюць фінансавыя праблемы. Але лепей вырашыць іх спакойна, паступова, з гарантыяй, што, імкнучыся злавіць жар-птушку, не згубім мы ўсё астатняе. Ды і нашы паступовасць, паслядоўнасць — гэта ўсё ж такі рух да рэформаў, а не таптанне на месцы.

**Гутарыў
Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.**

Сто дваццаць гадоў налічвае гісторыя Азярычынскай сярэдняй школы, што ў Пухавіцкім раёне. Сёння яна размяшчаецца ў прасторным прыгожым будынку, славіцца добра наладжаным вучэбным працэсам, трывалымі і высокімі ведамі выхаванцаў.

Настаўніцы Людміле Леанідаўне Бялевіч даручаны першакласнікі. Шмат гадоў працуе яна ў вясковай школе, для мноства мясцовых юнакоў і дзяўчат стала першай, самай любімай настаўніцай.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

ЮРЫДЫЧНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ

МЕСЦА ПАСТАЯННАЙ РАБОТЫ НЕ ЗАХОЎВАЕЦЦА

пры пераводзе работніка па яго просьбе на работу па тэрміноваму працоўнаму дагавору

Я працую па працоўнаму дагавору на няпэўны тэрмін спецыялістам першай катэгорыі, а другая работніца па такому ж працоўнаму дагавору — вядучым спецыялістам.

У сувязі з выхадам гэтай работніцы — вядучага спецыяліста — у водпуск па догляду за дзіцем да дасягнення ім трохгадовага ўзросту аддзел кадраў прапануе мне напісаць заяву аб пераводзе на яе месца. Гэта, вядома, добра і заработная плата там вышэй, але я баюся за сваё цяперашняе месца работы, хоць і абяцаюць, што яно захаваецца.

Таму прашу даць кансультацыю: ці захоўваецца маё рабочае месца пры такім пераводзе? Як павінен быць сфармуляваны загад аб такім пераводзе, калі я на яго згаджуся?

Г. Дуброўская, г. Мінск.

Паколькі, згодна з артыкулам 167 Кодэкса законаў аб працы Рэспублікі Беларусь, за час водпуску па догляду за дзіцем ў работніцы захоўваецца месца работы (пасада), наймальнік мае права прыняць на гэту работу (пасаду) іншага работніка толькі па тэрміноваму працоўнаму дагавору, г. зн. на час знаходжання асноўнай работніцы ў гэтым водпуску. І калі вы згодзіцеся на такі перавод, то загад аб гэтым павінен быць сфармуляваны наступным чынам: «Спецыяліста першай катэгорыі (прозвішча, імя, імя па бацьку) на падставе пададзенай заявы перавесці на пасаду вядучага спецыяліста (з такога вот чысла, месяца, года) на час водпуску (ф. і. імя па бацьку) па догляду за дзіцем да дасягнення ім узросту трох гадоў з аплатай працы згодна са штатным раскладам».

Пры гэтым толькі трэба мець на ўвазе, што работнік, які згадзіўся на перавод з работы па працоўнаму дагавору, заключанаму на няпэўны тэрмін, на работу па тэрміноваму працоўнаму дагавору, значна пагаршае сваё становішча з-за магчымасці наймальніка звольніць яго з работы па заканчэнні тэрміну дагавора (пункт 2 артыкула 29 КЗаП Рэспублікі Беларусь). Водпускам па догляду за дзіцем жанчына карыстаецца на свой погляд і можа вярнуцца на работу ў любы час, у тым ліку і да дасягнення дзіцем трохгадовага ўзросту. Як толькі такая работніца выходзіць на работу, тэрмін працоўнага дагавора работніка, прынятага на час знаходжання пастаяннага работніка ў водпуску па догляду за дзіцем, заканчваецца і ён звальняецца, калі няма магчымасці перавесці яго на іншую вакантную работу (пасаду) або ён адмаўляецца ад такога пераводу.

Дзеючае заканадаўства не прадугледжвае захавання месца пастаяннай работы пры пераводзе работніка па яго просьбе на работу па тэрміноваму працоўнаму дагавору на тым жа прадпрыемстве, ва ўстанове, арганізацыі. Такі работнік пасля заканчэння тэрміновага працоўнага дагавору мае права прэтэндаваць на сваю ранейшую работу, на якую ён раней быў прыняты па працоўнаму дагавору на няпэўны тэрмін, а наймальнік не мае права адмовіць яму ў гэтым толькі ў тым выпадку, калі на вызваленае працоўнае месца работу (пасаду) не быў прыняты іншы работнік і яно аказалася вакантным да моманту заканчэння для пераведзенага работніка тэрміну працоўнага дагавора.

Таму, калі пасля пераводу вас на пасаду вядучага спецыяліста па працоўнаму дагавору на няпэўны тэрмін (на перыяд водпуску па догляду за дзіцем) на займаемую да гэтага вамі пасаду спецыяліста першай катэгорыі будзе прыняты пастаянны работнік, то права на захаванне свайго ранейшага месца работы вы не маеце і наймальнік не абавязаны прадаставіць вам ранейшую пасаду пры выхадзе з водпуску па догляду за дзіцем вядучага спецыяліста. У гэтым выпадку вам можа быць прадастаўлена нейкае іншае вакантнае месца (пасада), а пры адсутнасці такога месца (пасады) або пры адмове ад такога пераводу вы будзеце звольнены з работы па пункту 2 артыкула 29 Кодэкса законаў аб працы Рэспублікі Беларусь (заканчэнне тэрміну працоўнага дагавора).

**Віктар ДАМАШЭВІЧ,
галоўны спецыяліст юрыдычнага аддзела Савета Федэрацыі прафсаюзаў.**

ПРЭМ'ЕРА РУБРЫКІ

Нашы інтэлігенты прымяраюць даспехі герояў Сервантэса і збіраюцца ў «крыжовы паход»

ЗАМЕСТ УСТУПУ

У часы няпэўнасці і духоўнай смуты заўсёды важна, каб знайшоўся нехта абсалютна цвярозы, цвяроза ж ацаніў месцазнаходжанне грамадства і паказаў дарогу далей. Гісторыя чалавецтва, асабліва апошніх дзесяцігоддзяў, сведчыць, што нярэдка ролю хрэстаматыйнага Данка брала на сябе нацыянальная эліта — інтэлігенцыя. Тады адбываліся плаўныя «бархатныя рэвалюцыі», і паціху ўсё станавілася на сваё месца. Горш, калі парадак у грамадстве пачынаў наводзіць пралетарыят, — ён рабіў гэта з дапамогай самі ведаеце якой зброі і з якім вынікам.

Не хачу сказаць, што мы набліжаемся да альтэрнатывы, калі трэба будзе выбіраць, але... Але як выхадзец з пралетарскага асяроддзя, з-за жыццёвых абставін «прымкнуўшы» да працоўнай інтэлігенцыі, хачу засведчыць: і там, і там няма спакою. А значыць, няма яго і ў маладой дзяржаве. Так доўга працягвацца не можа. Дзе выйсце? Хто Данка? Інакш кажучы, хто павядзе і куды?

Падумалася: а чаму б не эліта? Менавіта яна прызвана генераваць ідэі і падкідваць іх тым, хто «наверсе».

А ці здольная наша эліта генераваць нешта, акрамя глухога стогну?

Зрэшты, давайце спытаем яе самую.

«Звязда» пачынае новую рубрыку «Млыны Дон-Кіхота» — пра духоўныя памкненні інтэлігенцыі, у першую чаргу — навукоўцаў. Ёсць у ёй і высокая сімволіка, і крышку сарказму, нават звычайнай іроніі. Але ідзе яна не ад нашага журналісцкага скепсісу, а ад таго ўнутранага стану айчыннага вучонага чалавека, які і разгубіўся, і «озлобился», кажучы па-руску. І тым не менш, працягвае думаць, думаць, аналізаваць... А калі так, то ён не толькі існуе, але і — шукае. А калі інтэлігенцыя шукае, то яе народ мае надзею.

Хочацца думаць, што наша інтэлігенцыя дае свайму народу Надзею.

Пра гэта і паспрабуем распавядаць.

Сёння наш расказ пра тое, як «шасцёра смелых» задумалі ратаваць нацыянальную культуру. Не больш і не менш. Яны вылучылі грандыёзны (з аднаго боку) і адначасова — просты (з другога) праект, які, калі яго ажыццявіць, дапаможа нам усім спыніцца ў нашым безаглядным галопе наперад — галопе ўлегцы, не абцяжараных маральнасцю, па галовах і лёсах адначасова продкаў і нашчадкаў, галопе пад кодавай назвай «Перабудова».

Не здзіўляйцеся, перабудова яшчэ не скончылася. Яшчэ не ўсё даламалі. Затое і не пабудавалі. А ці пабудуем? Без духоўнасці, без культуры — не, не пабудуем. Як кажа адзін маскоўскі палітык — адназначна.

Хто яны, гэтыя шасцёра? Гісторык Лідзія Кулажанка, этнограф Аляксандр Ярашэвіч, яшчэ адзін гісторык — Валерый Шаблюк і іх аднадумцы (далей мы іх назавём. Асобна скажам толькі, што сярод распрацоўшчыкаў быў і прафесар, доктар геолага-мінералагічных навук Эрнэст Ляўкоў, які, на вялікі жаль, дачасна пайшоў з жыцця). Што прапануюць? Гучыць сур'ёзна: комплексную праграму актуалізацыі духоўнай культуры беларускага народа «Культура—Адукацыя—Чалавек». Што хаваецца за гэтай гучнай і крышку акадэмічнай назвай? Паслухаем аднаго з шасці.

Млыны Дон-Кіхота

«У НАС НА ВАЧАХ АДБЫВАЕЦЦА ДЭГРАДАЦЫЯ НАРОДА»

З аглядальнікам «Звязды» гутарыць кандыдат філалагічных навук Іван КРУК

І.КРУК. На мяжы 80—90 гадоў у жыцці грамадства адбыліся змены, якія прывялі да неабходнасці вельмі многае перагледзець. Духоўныя імператывы, якімі жыло грамадства ледзьве не ўсё XX стагоддзе, аказаліся нежыццяздольнымі.

І зараз перад народам, перад нацыяй паўстала пытанне: куды ісці, якія шляхі абраць, на чым выхоўваць будучыя пакаленні?

Вопыт іншых народаў сведчыць, што шукаючы перспектыву, тым не менш, важна абаперціся на культуру ўласных продкаў. Гэта той стрыжань, які ніколі не падводзіў наступныя пакаленні.

Але 80 гадоў фарміравалася прынцыпова іншая культура. Сёння, калі паўстала задача павярнуцца тварам да вытокаў, аказалася, што вельмі многія прадстаўнікі сярэдняга і малодшага пакаленняў не ведаюць тых вытокаў. А ў старэйшых — у бабуль і дзядуль — усё, што яны ведалі і ўмелі, перайшло ў пасіўную памяць.

«ЗВЯЗДА». Пачакайце, Іван Іванавіч, што ж атрымліваецца? Вы хочаце сказаць, што носьбітаў, захавальнікаў нацыянальнай культуры і традыцый у нас на Беларусі не так ужо і многа? І ці не намякаеце вы на тое, што ролю такіх захавальнікаў узялі на сябе навукоўцы?

І. КРУК. Носьбітам і захавальнікам па-ранейшаму застаецца народ. А вось глыбінны сэнс традыцый, абрадаў, атрыбутыкі ведаюць навукоўцы. Прыйшоў час гэтымі ведамі падзяліцца. І мы гатовы ехаць на месцы, праводзіць раённыя канферэнцыі, семінары, сустрэчы — як мага больш жывых кантактаў.

«ЗВЯЗДА». Адным навукоўцам, прабачце, не справіцца. Вы сапраўды разлічваеце абысціся без саюзнікаў?

І.КРУК. Што было б утопіяй. Але складанасцей у гэтым сэнсе шмат. Раней фарміраваннем духоўнага свету асобы займаліся сям'я, род, сялянская абшчына. Зараз іх роля зведзена на нішто. Сем'і недаўгавечныя: згодна з айчыннай статыстыкай, 65 працэнтаў іх не дацягваюць да 15 гадоў сумеснага жыцця. Род? Мала хто ведае свой род нават да трэцяга калена. Сялянская абшчына больш не прэтэндуе на ролю выхавальніцы. Дык сапраўды — хто ж? Хто сёння заняўся б фарміраваннем духоўнага свету асобы?

Я не бачу іншага выйсця, як ускласці гэту пачэсную функцыю на школу, на адукацыю ў больш шырокім сэнсе. Хоць у цэнтры, вядома, стаіць менавіта школа. Яна павінна ўмацоўваць тыя парасткі, якія закладзены ў сям'і.

«ЗВЯЗДА». А калі не закладзены, тады што?

І.КРУК. Тады — засяваць гэтую пустэчу зярнятамі дабра і ведаў. У поўнай адпаведнасці са сваім прадвызначэннем.

У распрацаванай намі комплекснай праграме актуалізацыі духоўнай культуры народа «Культура—Адукацыя—Чалавек» мы і паставілі адукацыю ў цэнтр.

«ЗВЯЗДА». Але ў школьнай праграме ўжо ёсць гэтыя прадметы.

І.КРУК. Ёсць, толькі фрагментарна, несістэмна. Мы прапануем паглыбленае вывучэнне, расстаўляем уласныя акцэнты. Наша праграма носіць характар жывога, вобразнага гістарычнага экскурсу ў мінулае. У гісторыю народа, у гісторыю культуры, у тыя яе глыбінныя пласты, якія да гэтага выпадалі са школьнага курсу. Вывучаючы гісторыю свайго народа, хіба можна аддзяляць яе ад народнай культуры? Нельга. Тады дзе казкі, паданні, быліны, якія маюць сваёй асновай канкрэтныя гістарычныя падзеі? Чаму ў нас даюць толькі «сухую» гісторыю? Дарэчы, мы лічым, што патрэбен асобны курс і асобны падручнік па народнай культуры.

Вы пытаецеся, ці будзе гэта карысна і цікава? Задумана менавіта так. Мы маем намер прапанаваць Міністэрству адукацыі і навукі сваю дапамогу ў распрацоўцы падручнікаў, метадычных і наглядных дапаможнікаў. Спадзяёмся сустрэць там аднадумцаў.

«ЗВЯЗДА». А што акрамя школы?

І.КРУК. Патрэбны і іншыя трансферы (носьбіты і перадатчыкі) інфармацыі. І мы ўспомнілі пра папулярнае некалі таварыства «Веды». Яго прадстаўніца Наталля Пятровіч таксама ўвайшла ў лік распрацоўшчыкаў. Актывісты «Ведаў» маглі б дапамагчы народу вярнуць гістарычную памяць. Некалі таварыства аб'ядноўвала ў сваіх радах тысячы падрыхтаваных лектараў, сярод якіх было шмат навукоўцаў. Зараз гэтая арганізацыя, у якой накоплены велізарны вопыт работы, перажывае не лепшыя часы, яна шукае сябе ў новых умовах.

«ЗВЯЗДА». Іван Іванавіч, давайце канкрэтна. Аб чым павінны расказваць народу тыя ж лектары таварыства «Веды», калі дапусціць, што адбудзецца яго другое нараджэнне?

І.КРУК. Раней яны прыходзілі ў вясковы клуб або ў «чырвоны куток» у цэху і расказвалі, напрыклад, пра міжнароднае становішча. Людзі іх слухалі. Была завядзёнка — паслухаць лектара. Вы згодны, што ў людзей была цікавасць да гэтых лекцый? Калі вярнуцца да такой завядзёнкі, то хіба ж не цікава было б людзям у вёсцы паслухаць граматнага чалавека, спецыяліста ў сваёй справе? Напрыклад, прыйдзе... Ну, хай сабе гэта будзе госць зусім нечаканы — археолаг, і ён раскажа пра тое, калі і дзе менавіта ў іх мясцовасці з'явіліся першыя жыхары, дзе канкрэтна былі іх паселішчы, што азначаюць курганы за ваколіцай, адкуль узялася іх вёска, якія тут жылі роды. Магу вас запэўніць, што, па-першае, гэтага ім ніхто дагэтуль не расказваў. І па-другое, цікава будзе і малым, і старым.

Другі лектар павёў бы гутарку пра народную культуру. Хто сёння разбіраецца ў сімволіцы лічбаў, колераў, атрыбутаў традыцыйнай культуры беларусаў? Хто ведае структуру космасу сялянскай хаты або прынцыпы пабудовы народнага календара? Дажыліся да таго, што няма розніцы паміж радзінамі, вяселлямі ці памінкамі — усё аднолькава канчаецца п'янай песняй. Многія не маюць паняцця, якія стравы за якімі падаваць і якія словы пры гэтым казаць.

Яшчэ большы прабел у веданні хрысціянскай культуры. Як ішла ў нас хрысціянізацыя, якія існуюць прынцыпы хрысціянскай тэалогіі, чаму Біблія з'яўляецца помнікам мастацкай культуры, а храм — мадэллю Сусвету? Што такое Брэсцкая царкоўная унія?.. З усёй адказнасцю я вам кажу: народ не ведае ўсяго гэтага.

«ЗВЯЗДА». І, здаецца, не хоча ведаць.

І.КРУК. На жаль. У нас на вачах адбываецца дэградацыя адукаванага, дасціпнага, нераўнадушнага народа, які да таго ж валодае немалымі культурнымі традыцыямі, вось якая тут супярэчнасць. Ён співаецца, асабліва ў вёсках, дзе культурнае жыццё амаль адсутнічае. Брыгадныя клубы зачынены, бібліятэкі цэнтралізаваны — калі раней яны былі ў кожнай вёсцы, то зараз за кніжкай трэба спецыяльна ехаць на цэнтральную сядзібу. Хто ж паедзе? Артысты з канцэртамі больш не прыязджаюць, бо «рынак», а ў калгаса няма грошай, каб плаціць. І лектар можа разбудзіць соннае царства нашай вёскі і не меншы мяшчанскі спакой «чырвоных куткоў» і клубаў на заводах. Мы ўпэўнены, што людзям гэта патрэбна...

«ЗВЯЗДА». Толькі, пагадзіцеся, ужо на якасна іншым узроўні.

І.КРУК. Так. Адмовіўшыся ад нейкіх нядаўніх стэрэатыпаў, мы заадно знішчылі і інструментарый. Грамадства калі на нечым і трымаецца, то толькі на памяці аб былых маральных каштоўнасцях. Новымі пакуль не разжыліся. Але ж інструментарый... Яго трэба аднаўляць.

Так што школа, навукоўцы, вясковая і гарадская інтэлігенцыя, актывісты таварыства «Веды», калі ўдасца зноў сабраць іх пад сцягам гэтай арганізацыі, маглі б пачаць сапраўдны «крыжовы паход» на бездухоўнасць. Нацыянальная гісторыя, нацыянальная культура маглі б стаць тэмай нумар адзін.

Я ведаю і тэму нумар два. Грамадству не ў меншай, а можа нават і ў большай ступені патрэбна веданне сучаснага стану і заканамернасцей развіцця эканомікі. Нездарма ж некалі быў эканамічны ўсенавуч. Зараз ніхто не разумее, што адбываецца ў эканоміцы, ніхто не ведае рыначных законаў. Але гэта ўжо не мая тэма.

**Вядучы рубрыкі
Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ.**

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 402

АБ СТВАРЭННІ ДЗЯРЖАЎНАЙ ІНСПЕКЦЫІ ПА КАНТРОЛЮ ЗА ВЫКАРЫСТАННЕМ ЧОРНЫХ І КАЛЯРОВЫХ МЕТАЛАЎ, ІХ ЛОМУ І АДХОДАЎ

1. Стварыць у структуры Службы кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Дзяржаўную інспекцыю па кантролю за выкарыстаннем чорных і каляровых металаў, іх лому і адходаў, ускладуўшы на яе кантроль за выкананнем міністэрствамі, іншымі цэнтральнымі органамі кіравання, суб'ектамі гаспадарання незалежна ад формаў уласнасці парадку ўліку, захоўвання, выкарыстання і рэалізацыі чорных і каляровых металаў, іх лому і адходаў.

2. Службе кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь распрацаваць і ва ўстаноўленым парадку зацвердзіць палажэнне аб Дзяржаўнай інспекцыі па кантролю за выкарыстаннем чорных і каляровых металаў, іх лому і адходаў.

3. Гэты Указ уступае ў сілу з дня яго падпісання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

7 кастрычніка 1996 г., г.Мінск.

ПІШЫЦЕ ЛІСТЫ. СЁННЯ ПАСЛАЦЬ ІХ МОЖНА БЯСПЛАТНА

9 кастрычніка нашы родныя паштальёны і грамадскасць упершыню адзначаюць Сусветны дзень пошты. Раней гэтае прафесіянальнае свята неяк не станавілася з нашым календаром. Таму, зразумела, у нас яго і не ведалі.

Беларуская пошта да гэтай даты прымеркавала продаж канвертаў з адбіткам спецыяльнага штампа для бясплатнай перасылкі пісьмовай карэспандэнцыі. Таму калі вы хочаце, каб вашы родныя, сябры і знаёмыя атрымалі па сённяшнім часе падарунак — сядайце і тэрмінова пішыце свае пісьмы. У запасе ў вас цэлы дзень.

І калі вы выпадкова сустрэнеце свайго паштальёна, зрабіце тое, што раіць папулярная некалі песенька: «Усміхніцеся, сябры, паштальёну...» і павіншуйце са святам.

Ірына АСТРОЎСКАЯ,
начальнік выдавецкага цэнтра рэспубліканскага аб'яднання «Белпошта».

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАЯ ЦЭЛАСНАСЦЬ РАСІІ — НЕ ПРАДМЕТ ГАНДЛЮ?

«Тэрытарыяльная цэласнасць Расіі, незалежнасць яе межаў, дзеянне канстытуцыі РФ на ўсёй тэрыторыі, уключаючы Чачню, не могуць быць прадметам гандлю». Гэтую прынцыповую пазіцыю афіцыйнага кіраўніцтва сфармуляваў у пятніцу, выступаючы на пасяджэнні Савета Федэрацыі, прэм'ер-міністр Расіі Віктар Чарнамырдзін.

У МАСКВЕ БУДЗЕ АБМЕРКАВАНА МАГЧЫМАСЦЬ ЗАКЛЮЧЭННЯ ПАГАДНЕННЯ ПАМІЖ РАСІЯЙ І НАТО

Расійскі бок вельмі ўсур'ёз рыхтуецца да візіту ў Маскву міністра абароны ЗША Уільяма Пэры, які намечаны на сярэдзіну кастрычніка. У парадак дня сустрэчы У. Пэры і расійскага міністра абароны Ігара Радзівонава ўключаны пытанні, звязаныя з сітуацыяй у Босніі, дагаворам па абаронных. Высокапастаўлены прадстаўнік расійскага ваеннага ведамства выказаў меркаванне, што ў час перагавораў У. Пэры і І. Радзівонаў абмяркуюць і пытанне аб магчымым падпісанні дагавора паміж Расіяй і НАТО. Гэты дакумент, на думку Масквы, павінен быць падпісаны да пашырэння Паўночнаатлантычнага альянсу.

ЗА ШТО ПАКРЫЎДЗІЛІ ЯНДАРБІЕВА?

Кіраўніцтва чачэнскай узброенай апазіцыі расцэньвае «як недаўзятасць і варожасць» канфіскацыю адной з расійскіх мытняў турэцкага лідара сепаратыстаў Зелімхана Яндарбіева. Тым самым на шляху ў Расію з Турцыі, як ён заявіў, у апошні момант ... тыры вагоны... Аб гэтым паведаміў сёння «Інтэрфаксу» прадстаўнік Чачэнскай Рэспублікі Ічкерыя. Аб гэтым аб'явіў і Яндарбіеў.

ЛЕАНІД КУЧМА СУСТРЭНЕЦЦА З КАРАЛЁМ ІСПАНІІ

Пачаўся дзяржаўны візіт прэзідэнта Украіны Леаніда Кучмы ў Іспанію. У ходзе візіту, як чакаецца, будзе падпісаны дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве паміж дзвюма краінамі і шэраг іншых дакументаў. Чакаецца, што ўкраінскага прэзідэнта прыме кароль Іспаніі Хуан Карлас І.

КРАІНЫ БАЛТЫІ СПЯШАЮЦЦА Ў НАТО

Балтыйская асамблея, двухдзённая сесія якой завяршылася ў Рызе, заклікала ўрады Эстоніі, Латвіі і Літвы «неадкладна выпрацаваць агульную палітыку і зрабіць эфектыўныя крокі па хутчэйшаму уступленню трох балтыйскіх дзяржаў у НАТО». Аб гэтым гаворыцца ў прынятай рэзалюцыі. У дэкларацыі таксама выказваецца занепакоенасць тым, што дэбаты аб пашырэнні НАТО ва ўсходнім напрамку зацягнуліся.

ПАПУ РЫМСКАГА ПРААПЕРЫРАВАЛІ

Афіцыйны дыягназ, які распаўсюджаны ў Ватыкане наконт хваробы Яна Паўла II, — апендыцыт. Кіраўнік рымска-каталіцкай царквы пасля заканчэння нядзельнай імшы паведаміў прыхаджанам, што кладзецца ў бальніцу. Аперацыя назначана на аўторак. У ходзе імшы папа выглядаў вельмі стомленым. Развітваючыся, ён сказаў прыхаджанам: «Маліцеся за мяне». Напярэдадні шпіталізацыі Яна Паўла II наведаў прэзідэнт Італіі Скальфара. Многія аглядальнікі ў гэтай сувязі выказваюць сумненне наконт аб'яўленага дыягназу.

Па палажэнню, ніхто пры жыцці папы рымскага не можа ўзяць на сябе выкананне яго функцый.

Паводле паведамленняў «Радыё-РОКС», «Голасу Амерыкі» і радыё «Свабода».

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Толькі калі боль у жываце стаў нясцерпным, бацькі маладой італьянкі адвезлі яе ў бальніцу горада Крэмонт.

Урач, агледзеўшы 16-гадовую пацыентку, паставіў дыягназ: запаленне сляпой кішкі, гэта значыць апендыцыт. І прызначыў тэрміновую аперацыю. Але не паспеў хірург прыняцца за справу, як з'явілася... каляплодная вадкасць, і праз некалькі хвілін Дорыя нарадзіла хлопчыка вагой тры кілаграмы. У сувязі з тым, што цяжарнасць не заўважылі ні маладая італьянка, ні ўрачы, то, зразумела, узнікае пытанне: ці толькі кішка ў дадзеным выпадку была сляпой?

ЭКСТРА-ПРЭС

Ляснымі падарункамі аплачваюць утрыманне дзяцей у дзіцячых дашкольных установах жыхары пасёлка Айкіна Рэспублікі Комі, якія некалькі месяцаў не атрымліваюць зарплату. Цэны ўстаноўлены дагаворныя: кілаграм сушанай чаромхі эквівалентны 5 тысячам рублёў, чарніц — 15 тысячам, шыпшыны — 10 тысячам рублёў. Дзіцячыя садзікі прымаюць і свежыя ягады— брусніцы і журавіны. Падарункі лесу выкарыстоўваюць у харчаванні дзяцей і прадаюць з мэтай атрымаць «жывыя» грошы.

ЕАН

Уласную рагулю выкарыстоўваюць замест печкі ірбіцкія (Свярдлоўская вобласць) пенсіянеры Саннікавы, якія не маюць грошай, каб купіць дровы.

На ноч яны запускаюць карову ў дом, і ім становіцца цяплей. Паводле ўспамінаў Ганны Мацвееўны, так некалі ратаваліся ад холаду яе бацькі: у цяжкія гады сям'я праводзіла халодныя зімовыя ночы ў хляве. Рагуля паводзіць сябе ў доме акуратна. Нікуды не ходзіць, смірна ляжыць пасярэдзіне пакоя.

ЕАН.

СКАНДАЛ

НАД ТРЭНЕРАМ ЗБОРНАЙ БЕЛАРУСІ ПА ФУТБОЛУ САБРАЛІСЯ ХМАРЫ

Ні для кога не сакрэт, што трэнерская пасада -- вельмі няўдзячная справа: выйграе каманда -- хваляць настаўніка, прайграе -- «дзяўбуць» яго ж. Лёс галоўнага трэнера беларускай футбольнай зборнай Сяргея Бароўскага гэта толькі пацвярджае.

У мінулым цудоўны абаронца мінскага «Дынама» і зборнай СССР Сяргей Бароўскі пераняў у «спадчыну» нацыянальную каманду Беларусі ад свайго былога аднаклубніка Міхаіла Вяргеенкі ў 1994 годзе. Міхаіл Нікіфаравіч вырашыў паехаць працаваць у Германію, і Бароўскаму дасталося амаль што «нованароджанае дзіця»: зборная толькі-толькі фарміравалася.

Сур'ёзную праверку «боем» падапечныя Сяргея Уладзіміравіча прайшлі ў адборачных сустрэчах чэмпіянату Еўропы, і ўжо ў першым матчы са зборнай Люксембурга беларусы выйгралі з лікам -- 2:0. Затым нашу каманду пачало «трэсці» як на выбоінах. Сенсацыйная перамога беларускай зборнай над тытуляванымі галандцамі (1:0) і не менш «унушальныя» нічыя дома з мальтыйцамі (1:1), пройгрышы нарвежцам (0:4) ды чэхам (О:Г) былі таму толькі пацвярджэннем. Чэшскае ж фіяска і стала першым трывожным званком у бок Сяргея Бароўскага, з якога пачалі «здымаць стружку» за няўдачнае выступленне вучняў. І хоць размовы аб адстаўцы галоўнага тады так і засталіся толькі размовамі, усім стала зразумела: перанесці наступны «інфаркт» будзе куды цяжэй.

Гром грымнуў пасля таго, як у першым матчы групавога адборачнага турніру чэмпіянату свету нашы футбалісты прайгралі ў гасцях шведам -- 1:5.

«Калі мы прайграем і наступную сустрэчу зборнай Эстоніі, я не маю больш маральнага права заставацца на пасадзе трэнера каманды», -- заявіў у адным з інтэрв'ю Сяргей Уладзіміравіч.

Тады, напрыканцы жніўня гэтага года, як кажуць, «пранесла»: беларусы выйгралі дома ў эстонцаў -- 1:0. Адказная ж гульня ў мінулыя выхадныя ў Таліне якраз-такі і стала тым «другім інфарктам» Сяргея Бароўскага, бо інакш як сенсацыяй пройгрыш беларусаў камандзе, якая 59 (!) гадоў ні ў кога не выйгравала, не назавеш. Сяргею Уладзіміравічу адразу ж нагадалі тое, што ён «вычысціў» з каманды ўсіх ветэранаў, адмовіўся ад трэнерскіх паслуг Веніяміна Арзамасцава, што не заўсёды правільна фарміруе састаў. Адным словам, хваля пайшла. Па ланцуговай рэакцыі пайшлі і выказванні ігракоў: Федэрацыя футбола не выконвае сваіх арганізацыйных абавязкаў, прэміяльныя пры ўсім патрыятызме футбалістаў выплачваюць такія, што і сказаць смешна.

Безумоўна, нельга звальваць усе беды на галаву аднаго чалавека -- за тых жа футбалістаў Бароўскі сам не можа выйсці на поле.

-- Сёння можна па-рознаму трактаваць няўдалае выступленне зборнай, -- сказаў учора карэспандэнту «Звязды» Сяргей Уладзіміравіч. -- Можна абвінаваціць мяне, можна Федэрацыю, а можна і футбалістаў. Але ж трэба глядзець больш глабальна: беларускаму футболу патрэбна рэанімацыя. Бароўскі -- не чараўнік...

Вядомы трэнер Валерый Лабаноўскі неяк казаў: «Мяне абвінавачваюць у тым, што я прапаведую непрыгожы ў відовішчным плане футбол. Але калі каманда выйграе, то мне ўсё даруюць». На жаль, у гульні беларускай зборнай не прагледжваецца ні першага, ні тым больш другога. А таму зусім не здзіўлюся, калі сённяшнняя сустрэча беларусаў з камандай Латвіі можа стаць трэцім і апошнім «інфарктам» Сяргея Бароўскага. Хоць гэтага вельмі не хацелася б.

Алесь СІВЫ.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ УНЯСЕННІ ЗМЯНЕННЯЎ І ДАПАЎНЕННЯЎ У ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ УЗБРОЕНЫХ СІЛАХ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 3 лістапада 1992 года «Аб Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 28, арт. 495) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. Прэамбулу Закона выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«У мэтах узброенай абароны Рэспублікі Беларусь, яе суверэнітэту, незалежнасці і тэрытарыяльнай цэласнасці створаны Узброеныя Сілы Рэспублікі Беларусь».

2. Частку першую артыкула 1 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«**Артыкул 1**. Узброеныя Сілы Рэспублікі Беларусь — ваенная дзяржаўная арганізацыя, якая складае аснову абароны Рэспублікі Беларусь».

3. У артыкуле 3 словы «і Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь» замяніць словамі «па прапанове Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь».

4. Артыкул 4 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«**Артыкул 4**. Агульнае кіраўніцтва Узброенымі Сіламі Рэспублікі Беларусь (права разгляду і вырашэння ўсіх пытанняў, якія датычацца нацыянальнай бяспекі, тэрытарыяльнай цэласнасці і абароны Рэспублікі Беларусь) ажыццяўляецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь — Галоўнакамандуючым Узброенымі Сіламі Рэспублікі Беларусь, Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь і Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь у межах іх паўнамоцтваў, вызначаных Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і дзеючым заканадаўствам».

5. У артыкуле 5:

пасля часткі трэцяй дапоўніць артыкул новай часткай наступнага зместу:

«Пасады Міністра абароны Рэспублікі Беларусь, яго намеснікаў і іншых службовых асоб ва Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь могуць замяшчацца цывільнымі асобамі»;

частку чацвёртую лічыць часткай пятай;

у частцы пятай словы «Саветам Міністраў» замяніць словамі «Кабінетам Міністраў».

6. У артыкуле 7:

словы «Саветам Міністраў» замяніць словамі «Кабінетам Міністраў»;

пасля слоў «Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь» дапоўніць словамі «і зацвярджаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь — Галоўнакамандуючым Узброенымі Сіламі Рэспублікі Беларусь».

7. Частку другую артыкула 8 пасля слоў «беларускага народа» дапоўніць словамі «яго подзвігах і гераізме ў барацьбе за незалежнасць Радзімы».

8. Артыкул 9 дапоўніць часткай другой наступнага зместу:

«Прававая абарона ваеннаслужачых ажыццяўляецца ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам».

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

4 верасня 1996 г., г. Мінск. № 568-XIII

ПОГЛЯД

ДЗІЎНЫЯ ВЫБАРЫ

У Беларусі завяршаецца вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты парламента. Але нямногія радавыя грамадзяне пра гэта ведаюць

Напэўна, нямногія ў Беларусі ведаюць, што ў бліжэйшыя дні ў дзяржаве завяршаецца адзін з найважнейшых этапаў перадвыбарнай кампаніі — вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета. Амаль нічога на гэту тэму не паведамляюць ні газеты, ні радыё, ні тэлебачанне. І толькі адзінокі голас Цэнтральнай выбарчай камісіі вуснамі яе кіраўніка Віктара Ганчара спрабуе папярэдзіць грамадства аб магчымым зрыве выбараў і антызаконных дзеяннях службовых асоб, якія гэтаму зрыву спрыяюць.

Значэнне паўторных парламенцкіх выбараў, сапраўды, вялікае. Ужо амаль год, як вакантнымі застаюцца больш як чвэрць дэпутацкіх месцаў у Авальнай зале. Сітуацыя тым больш ненармальная, што ўвесь гэты час каля чвэрці грамадзян Беларусі па сутнасці не маюць сваіх прадстаўнікоў у вышэйшым заканадаўчым органе дзяржавы.

У выпадку, калі дэпутатаў удасца давыбраць, расклад сіл у Вярхоўным Савеце можа кардынальным чынам змяніцца. І хутчэй за ўсё, не на карысць камуністаў і аграрыяў, якія пакуль што іграюць першую скрыпку ў парламенце. Пераважная большасць вакантных акруг — гарадскія, у тым ліку сталічныя, дзе шанцы на поспех у левых сіл традыцыйна меншыя, чым у вёсцы.

Лістападаўскія выбары цікавыя яшчэ і тым, што яны дакладна паказалі б тэндэнцыі развіцця грамадства. За мінулы год многае змянілася ў дзяржаве, не засталася на месцы і грамадская думка. Прэзідэнцкія выбары ў Расіі паказалі, што настальгія па камунізму ўжо не з'яўляецца дамінуючым настроем у грамадстве. Вельмі верагодна, што ў гэтым жа напрамку змяняецца грамадскі светапогляд і ў нашай краіне.

У тым, што аб'яўленая перадвыбарная кампанія суправаджаецца такім дружным маўчаннем палітыкаў і СМІ, — няма нічога дзіўнага. На фоне маючага адбыцца канстытуцыйнага рэферэндуму і магчымых кардынальных змен дзяржаўнага ўладкавання паўторныя выбары ў цяперашні Вярхоўны Савет, сапраўды, выглядаюць падзеяй другараднай. Тым больш, што нававыбраныя дэпутаты могуць апынуцца ў досыць двухсэнсоўным становішчы (у выпадку, калі на рэферэндуме будзе прынята мадэль дзяржавы, прапанаваная Прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам).

Дарэчы, прэзідэнцкі праект Канстытуцыі ў частцы, якая датычыць паэтапнага рэфарміравання парламента, выклікае нямала пытанняў у выбаршчыкаў тых акруг, якія дагэтуль не маюць сваіх прадстаўнікоў у Вярхоўным Савеце.

Па сутнасці, такі стан прапануецца захаваць на няпэўны час, што з'яўляецца недэмакратычным у дачыненні да тых двух мільёнаў выбаршчыкаў, у акругах якіх выбары аказаліся безвыніковымі. Сцвярджаць, што інтарэсы гэтых выбаршчыкаў будуць прадстаўляць у новым парламенце (Нацыянальным сходзе?) цяперашнія дэпутаты — няправільна: сённяшнія дэпутаты не маюць на гэта маральнага права, яны выбіраліся ў зусім пэўных акругах.

Зрэшты, зусім магчыма, што гэта палажэнне праекта Канстытуцыі будзе зменена. Многае залежыць ад канчатковага праекта Канстытуцыі, які з'явіцца на свет, верагодна, пасля 19 кастрычніка — дня Усебеларускага народнага сходу. Некалькі дзён таму Аляксандр Лукашэнка заявіў, што гатоў ісці на кампрамісы і што яго новы праект Канстытуцыі будзе значна адрознівацца ад папярэдняга. Якія гэта будуць уступкі? Ці закрануць яны сферу кампетэнцыі Прэзідэнта і парламента? Ці пагодзіцца Аляксандр Лукашэнка на тое, што чарговыя прэзідэнцкія выбары належыць праводзіць у 1999-м, а не ў 2001-м ці ў 2002 годзе? Ці адмовіцца ён ад намеру пажыццёва заставацца сенатарам?

Пакуль на гэтыя і многія іншыя пытанні няма адказу. І ў такой сітуацыі няпэўнасці і патэнцыяльныя кандыдаты ў дэпутаты, і самі выбаршчыкі адчуваюць сябе ніякавата. Няясна; у які парламент выбіраць дэпутатаў, якія правы будуць у гэтага парламента, нарэшце, як ён будзе называцца?

Зрэшты, палітычныя партыі на ўсякі выпадак са спісамі кандыдатаў вызначыліся. У мінулыя выхадныя на партыйных пленумах вылучэнне кандыдатаў правялі камуністы, Народны фронт, Аб'яднаная грамадзянская партыя (яна правяла з'езд), сацыял-дэмакраты.

Шанцы на правядзенне паспяховых выбараў яшчэ не страчаны. Як толькі сітуацыя з рэферэндумам і праектамі Канстытуцыі, якія на яго выносяцца, праясніцца, — выбарчая кампанія можа набраць неабходны тэмп.

Валянцін ЖДАНКО.

РЭПЛІКА

СПЯШАЙЦЕСЯ БЫЦЬ МАЛАДЫМІ!

Законы, указы Прэзідэнта і шматлікія ўрадавыя пастановы, якія маюць сілу нарматыўных актаў, сыплюцца на нас, штодзённа, бы той зоркавы дождж у добрую жнівеньскую ноч. Але, бадай, ніводзін з гэтых нарматыўных актаў не быў сустрэты моладдзю з такой радасцю і надзеяй, як нядаўні ўказ Прэзідэнта аб падтрымцы маладых сем'яў. Асабліва тая частка яго, якая датычыцца льготных крэдытаў на набыццё жылля. Згодна з указам, кожная маладая сям'я можа, па-першае, быць пастаўлена на ўлік у райвыканкоме (незалежна ад жылой плошчы ў бацькоў), а па-другое, разлічваць на гэты самы льготны крэдыт на набыццё жылля.

Тысячы іх паспяшаліся ў мясцовыя органы ўлады, каб вырашыць гэта сваё, як яны лічылі, законнае права. Толькі большасць атрымала ад варот паварот. Аказваецца, згодна з тлумачэннем міністра камунальнай гаспадаркі яшчэ ад 1993 года, гэтым правам валодаюць толькі сем'і, кожнаму члену якой яшчэ не споўнілася 25 гадоў.

— А як жа быць тым, каму ўжо па 25 — 26 гадоў і якія па некалькі гадоў жанатыя і не мелі магчымасці раней з-за лішняга квадратнага метра ці нават сантыметра стаць на гэты самы ўлік?

— Яны свой шанц згубілі, — спакойна парыруюць у выканкомах.— У нас інструкцыя.

— Але ж у друку было тлумачэнне намесніка кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Пракаповіча, дзе маладымі сем'ямі лічацца муж і жонка, якім не болей за 30 гадоў?

— А гэта для нас не ўказ, — зноў адмысловы фехтавальны выпад выканкомаўскага чыноўніка. — Ва ўказе Прэзідэнта ўзрост маладой сям'і не агавораны, а таму мы кіруемся ранейшай інструкцыяй міністра.

Замкнёнае кола? Яшчэ якое! Дакуль нашы законы і ўказы будуць незразумелымі і расплывістымі, быццам тая зоркавая туманнасць, якую не разгледзець нават у самыя моцныя тэлескопы? Любы нарматыўны акт, які прымаецца, павінен, з аднаго боку, быць даступным і зразумелым кожнаму, а з другога — зручным сродкам кіравання. Але вернемся да вышэйпамянёнага ўказа Прэзідэнта адносна гэтых самых ільгот для маладых сем'яў. Навошта было прымаць гэты дакумент, калі пад яго дзеянне, на жаль, трапляюць вельмі нямногія?

Няўжо, каб лічыцца «маладой сям'ёй» (згодна з інструкцыяй міністра, а не ўказам Прэзідэнта), трэба ўступаць у шлюб яшчэ ў школе, а мо нават у дзіцячым садзіку? Рэальна толькі ў 25—27 гадоў, прынамсі мужчына, атрымлівае нейкія шанцы хоць як-кольвечы забяспечыць сваю сям'ю (трэба набыць спецыяльнасць, пэўны сацыяльны статус...), а гэта разам з пасведчаннем аб заканчэнні школы ці нават інстытуцкім дыпломам яшчэ не даецца. Возьмем бюджэт маладой сям'і пры сярэдняй зарплаце ў мільён рублёў у кожнага. Роўна палову гэтай сумы (гэта яшчэ калі вельмі пашанцуе) трэба заплаціць за пакойчык на прыватнай кватэры. А як двайм прахарчавацца на астатні мільён пры сённяшніх цэнах? А яшчэ трэба сёе-тое прыдбаць з прадметаў хатняга ўжытку... Словам, каб купіць кватэру, не хопіць жыцця. А дзе і як дзецьмі абзаводзіцца? Я ўжо не кажу аб тым, як няпроста маладым спаць у пакоі, калі іх ложак стаіць побач з бацькоўскім ці дарослых братоў і сясцёр. А такое ж скрозь. Ці не таму так рэзка падае цяпер нараджальнасць і, наадварот, катастрафічна расце смяротнасць? Бо ў пяцьдзесят, калі пашанцуе сабраць тыя грошы і купіць хоць нейкую кватэру, ужо позна будзе думаць пра дзяцей. А тут яшчэ чарнобыльская трагедыя, якая таксама адчувальна ўдарыла па гэтай самай нараджальнасці. Ва ўсякім разе, гадоў праз дваццаць, калі не зменяцца адносіны да маладых сем'яў, кватэр хопіць на ўсіх, бо ў іх проста не будзе каму жыць.

І ўсё ж, як быць з указам? Атрымліваецца, што ён не пра вас і не пра нас, а так, сам па сабе. Каб трапіць пад яго дзеянне, трэба намнога раней уступаць у шлюб. Адным словам, спяшайцеся быць маладымі!

Уладзімір ГОЙТАН.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 401

АБ СТВАРЭННІ БЕЛАРУСКАГА КАНЦЭРНА ПА МАТЭРЫЯЛЬНЫХ РЭСУРСАХ

У мэтах павышэння эфектыўнасці сістэмы аптовага гандлю матэрыяльнымі рэсурсамі, забеспячэння пастаўкі тавараў для дзяржаўных патрэб, а таксама для прадпрыемстваў і арганізацый **пастанаўляю:**

1. Стварыць Беларускі канцэрн па матэрыяльных рэсурсах (канцэрн «Белрэсурсы»).

2. Устанавіць, што:

2.1. Асноўнымі задачамі Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах з'яўляюцца:

арганізацыя работы па пастаўцы (закупцы) важнейшых відаў тавараў для дзяржаўных патрэб, а таксама для прадпрыемстваў і арганізацый;

распрацоўка і рэалізацыя дзяржаўных праграм па аптовым гандлі матэрыяльнымі рэсурсамі і мерапрыемстваў па ўдасканаленню сістэмы аптовага гандлю гэтымі рэсурсамі, якія прадугледжваюць стварэнне аптовых рынкаў, гандлёвай і дылерскай сеткі, прамыслова-фінансавых груп;

удзел у падрыхтоўцы міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь па пытаннях пастаўкі матэрыяльных рэсурсаў і іх выкананне;

вывучэнне кан'юнктуры рынку;

2.2. Беларускі канцэрн па матэрыяльных рэсурсах падпарадкоўваецца Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь;

2.3. Кіраўніцтва дзейнасцю Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах ажыццяўляе генеральны дырэктар, які мае намеснікаў.

Генеральны дырэктар і яго намеснікі назначаюцца на пасаду і вызваляюцца ад пасады Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

3. Міністэрству па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі:

перадаць ва ўстаноўленым парадку ў састаў Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах дзяржаўныя прадпрыемствы і арганізацыі згодна з дадаткам 1 і ў кіраўніцтва гэтага канцэрна — акцыі адкрытых акцыянерных таварыстваў, якія належаць Рэспубліцы Беларусь, згодна з дадаткам 2;

прыняць меры па ліквідацыі ў парадку, устаноўленым заканадаўствам, адкрытага акцыянернага таварыства «Белкантракт» з перадачай долі Рэспублікі Беларусь, якая засталася пасля яго ліквідацыі, на баланс Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах;

вырашыць ва ўстаноўленым парадку пытанне аб размяшчэнні Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах у г.Мінску па вул. Казінца, 2 і 4.

4. Беларускаму канцэрну па матэрыяльных рэсурсах з удзелам Міністэрства эканомікі, Міністэрства фінансаў, Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі, Міністэрства знешніх эканамічных сувязей, Міністэрства юстыцыі, іншых зацікаўленых цэнтральных органаў кіравання ў двухмесячны тэрмін распрацаваць і прадставіць у Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь на зацвярджэнне праект статута канцэрна і забяспечыць вырашэнне ва ўстаноўленым парадку іншых пытанняў, якія звязаны з яго стварэннем.

5. Нацыянальнаму банку і Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь забяспечыць фінансаванне дзяржаўных праграм па аптоваму гандлю матэрыяльнымі рэсурсамі.

6. Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

разгледзець пытанне аб уключэнні ва ўстаноўленым парадку ў састаў Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах Беларускага дзяржаўнага аб'яднання па нарыхтоўцы, перапрацоўцы і пастаўцы лому і адходаў чорных і каляровых металаў;

прывесці рашэнні ўрада Рэспублікі Беларусь і падведамных яму органаў у адпаведнасць з гэтым Указам.

7. Службе кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін вывучыць законнасць пераўтварэння дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый, якія ўваходзілі ў састаў былога Міністэрства рэсурсаў, у адкрытыя акцыянерныя таварыствы і аб выніках далажыць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.ЛУКАШЭНКА.

7 кастрычніка 1996 г.
г. Мінск.

Дадатак 1
да Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь
ад 7 кастрычніка 1996 г. № 401

ПЕРАЛІК
дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый, якія перадаюцца ў састаў Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах

Беларуская вытворча-камерцыйная фірма «Белрэахім»
Рэспубліканскае знешнегандлёвае прадпрыемства «Белзнешпрамсервіс»
Беларуская рэспубліканская вытворча-камерцыйная фірма па тары «Белпрамтара»
Беларускае дзяржаўнае спецыялізаванае прадпрыемства «Белдругасрэсурсы»
Рэспубліканскі вылічальны цэнтр
Брэсцкая рэгіянальная аптова-пасрэдніцкая фірма «Брэстаптгандаль»
Віцебская рэгіянальная аптова-пасрэдніцкая фірма «Віцебскаптгандаль»
Гомельская рэгіянальная аптова-пасрэдніцкая фірма «Гомельаптгандаль»
Магілёўская рэгіянальная аптова-пасрэдніцкая фірма «Магілёўаптгандаль»
Гродзенскі завод па перапрацоўцы другаснай палімернай сыравіны «Белдругаспалімер»
Цэнтр «Беларгснабпраект»

Дадатак 2 да Указа
Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь
ад 7 кастрычніка 1996 № 401

ПЕРАЛІК
адкрытых акцыянерных таварыстваў, акцыі якіх (прыналежныя Рэспубліцы Беларусь) падлягаюць перадачы ў кіраўніцтва Беларускага канцэрна па матэрыяльных рэсурсах

«Беллеспапера»
«Белхім»
«Белмаш»
«Белметал»
«Белбудматэрыялы»
«Белэлектрапрыбор»
«Гроднааптгандаль»
«Мінсккантракт»
«Чарметрамонт»
«Фаніпальскі РМЗ»

ПРА НЯШЧАСЦЕ СВЕТЛАГОРЦАЎ ДАВЕДАЛІСЯ Ў ТЭЛЬ-АВІВЕ...

Афіцыйныя звесткі, што пачалі паступаць некалькі тыдняў назад са Светлагорска, — без перабольшання — занепакоілі ледзь не ўвесь свет. На сённяшні дзень звесткі тыя наступныя: у горадзе 514 ВІЧ-інфіцыраваных (дыягназы 88 з іх пацверджаны канчаткова), сотні наркаманаў. На няшчасце светлагорцаў адрэагавала Арганізацыя Аб'яднаных Нацый і звярнулася да дыпламатычных прадстаўніцтваў замежных краін у Рэспубліцы Беларусь з просьбай аказаць ім гуманітарную дапамогу.

Адным з першых на гэты зварот адгукнулася Пасольства Дзяржавы Ізраіль у Беларусі. У чацвер Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол гэтай краіны ў нашай рэспубліцы Эліяху Валк перадаў прадстаўнікам горада Светлагорска 26 тысяч аднаразовых шпрыцаў. Светлагорцы шчыра падзякавалі ізраільцянам за дапамогу.

Анатоль ПАМОРСКІ.

Анры Рэшатэн умее сядзець на двух крэслах адначасова. Нават на вышыні Эйфелевай вежы

Днямі Беларусь наведаў вядомы французскі майстар і пакарыцель сусветных вышынь Анры Рэшатэн. Праўда, свае трукі 65-гадовы Анры робіць звычайна пры дапамозе двух крэслаў. Адно з іх ставіцца на чатыры пустыя шклянкі, а другое — на дзве. І ўся камбінацыя выконваецца на краі Эйфелевай вежы ці даха маскоўскай гасцініцы «Расія», вышыня якой — цэлыя 44 метры.

Акрамя крэслаў Рэшатэн выдатна спраўляецца з матацыклетнай паездкай па канаце, на якім можа нават займацца фізічнымі практыкаваннямі. Наогул, з нацягнутымі паміж скаламі канатамі француза звязвае вельмі многае. Аднойчы ён пражыў на канаце ў невялікім доміку цэлых 7 месяцаў.

На прэс-канферэнцыі, якая была арганізавана з дапамогай вядучага тэлеперадачы «Асілак» Уладзіміра Даўжэнкі, легендарны Анры Рэшатэн ніякіх сакрэтаў сваіх незвычайных заняткаў не адкрыў. Проста ў дзяцінстве яго прывучылі сядзець на двух крэслах бацькі. А потым усё само пайшло. На рахунку француза амаль пяць дзесяткаў дасягненняў, якія ўвайшлі ў Кнігу рэкордаў Гінеса.

Дарэчы, апошні рэкорд Рэшатэн спрабаваў устанавіць прама ў канферэнц-зале. Па просьбе прысутных ён склаў камбінацыю з двух звычайных крэслаў і прабалансаваў, седзячы на дзвюх ножках, даволі працяглы час, узнагародай за што былі бурныя апладысменты. Нічога не скажаш. Справа майстра баіцца.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

СВЕЦКАЯ ХРОНІКА

«Вы хочаце сказаць, што Філіп Кіркораў «блакітны»?

Перададзеную радыёстанцыяй «Голас Амерыкі» інфармацыю аб тым, што «зоркі» эстрады Ала Пугачова і Філіп Кіркораў падалі на развод, падхапілі не толькі расійскія, але і нашы СМІ. Адна бяда — усе спасылаліся на чуткі.

Як і прыстала саліднай газеце, мы вырашылі карыстацца першакрыніцай, таму наш карэспандэнт патэлефанаваў у Маскву дадому адміністратару Кіркорава Алегу Няпомняшчаму.

— Алег Навумавіч, наколькі праўда тое, што знакамітая пара разыходзіцца?

— Усё гэта хлусня. Філіп і Ала Барысаўна па-ранейшаму разам.

— Можа і так. Аднак кажуць, што ад журналістаў утойваюць развод па інтымным прычынам: маўляў, Кіркораў — бісексуал, а Пугачова — не здольная нарадзіць дзіця ў свой 48-гадовы ўзрост.

— Вы хочаце сказаць, што Філіп Кіркораў «блакітны»? Божа, і дзе толькі прыдумалі такую прафесію, як журналістыка? Калі не верыце мне, што ў сям'і Кіркорава і Пугачовай усё нармальна, тады запытайце ў самога Філіпа, які прыедзе з канцэртам у Мінск 1 лістапада на святкаванне 75-годдзя Беларускага дзяржаўнага універсітэта. Ён вам адкажа. А ў мяне, прабачце, госці...

Алесь СІВЫ.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Аб перамяшчэнні грамадзян Шры-Ланкі

Ў ТАЙНІКАХ ГРЭЧАСКАГА АЎТОБУСА ПРАЗ БЕЛАРУСКА-ПОЛЬСКУЮ МЯЖУ З МАГЧЫМЫМ УДЗЕЛАМ ПАСРЭДНІКА, ЯКІ ПРАЖЫВАЕ Ў КІЕВЕ, І ПРАДСТАЎНІКА НЕЙКАЙ ПАКІСТАНСКАЙ ФІРМЫ

Такім чынам, Шры-Ланка, Грэцыя, Беларусь, Польшча, Украіна, Пакістан. Інтарэсы адразу шасці краін прама ці ўскосна былі закрануты ў гэтай аперацыі. Пачатак жа яна бярэ ў Кіеве, куды 28 красавіка сёлетняга года аўтобусамі маркі «Неаплан» прыбылі спецыялісты грэчаскай турыстычнай фірмы «Еўралайнз» Даскалас (сцюард) і Каланідзіс (вадзіцель). У беларускім пасольстве былі атрыманы транзітныя візы. Там жа, у сталіцы Украіны, па версіі грэкаў, яны сустрэліся з нейкім Ланісам, які валодаў грэчаскай мовай. Бакі заключылі здзелку аб транспарціроўцы з Гомеля ў Германію нелегалаў, за што супрацоўнікам турфірмы было абяцана, зноў жа паводле іх слоў, 2 тысячы амерыканскіх долараў.

1 мая Даскалас з Каланідзісам з'явіліся ў горадзе над Сожам, дзе размясціліся ў гасцініцы «Інтурыст». На наступны дзень яшчэ адзін удзельнік аперацыі, нехта Сіры (па некаторых звестках, прадстаўнік пакістанскай фірмы), перадаў ім схему з указаннем месца пасадкі «турыстаў» (само сабой, за горадам), куды і накіраваўся «Неаплан». Туды ж вышэйпамянёны Сіры за некалькі рэйсаў даставіў 16 грамадзян Шры-Ланкі. Увесь нелегальны «груз» схавалі ў трох тайніках, спецыяльна абсталяваных у багажным аддзяленні аўтобуса.

Цяжка сказаць, ці ўпершыню выкарыстоўваліся гэтыя тайнікі. Аднак відавочна, што выкананы яны былі не абы як, а з добрым веданнем кантрабанднай справы. Ва ўсякім разе, беларускі мытны і пагранічны кантроль на КПП «Брузгі» ў Гродзенскім раёне ці з-за няўважлівасці, ці па нейкай іншай прычыне нелегалаў не выявіў. І толькі дзякуючы чатырохногаму сябру польскіх пагранічнікаў (трапіўшы ў салон аўтобуса, сабака пачаў паводзіць сябе агрэсіўна) далейшы рух «Неаплана» быў спынены і яго вярнулі на нашу тэрыторыю. Упраўленне КДБ па Гродзенскай вобласці пачало следства.

У выніку суд Гродзенскага раёна накіраваў Даскаласа і Каланідзіса на паўтара года ў папраўча-працоўную калонію агульнага рэжыму. Гэта, здаецца, першы выпадак, калі пакараны хаця б некаторыя арганізатары і выканаўцы транспарціроўкі нелегалаў праз дзяржаўную мяжу Беларусі. Як правіла, усё завяршаецца тым, што дзялкі, пакінуўшы чарговую партыю аматараў заходняга раю на волю лёсу, паспяхова знікаюць. Вядома, разам з «баксамі».

Дарэчы, долараў у работнікаў «Еўралайнза» адабралі па прыгавору суда толькі 268. Дзе астатні «ганарар» — невядома. Праўда, у грэкаў канфіскавана іншая валюта — польскія злотыя, аўстрыйскія шылінгі, італьянскія ліры ды яшчэ ўкраінскія купоны. Што датычыць аўтобуса «Неаплан», дык ён перададзены ў даход беларускай дзяржавы. Даволі сур'ёзнае папярэджанне іншым авантурыстам...

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ЗАБОЙСТВЫ

У СТАРЫХ ДАРОГАХ ЗАДУШАНА 7-ГАДОВАЯ ПЕРШАКЛАСНІЦА, ЗАБОЙЦА ЗАТРЫМАНЫ

Старадарожскі раён, у прынцыпе, адзін з самых спакойных на тэрыторыі Мінскай вобласці. Кожнае цяжкае злачынства, што часам учыняецца тут, выклікае вялікі рэзананс сярод мясцовых жыхароў. Таму не дзіва, што калі на пачатку кастрычніка ў лясным масіве за кааператыўнымі гаражамі ў райцэнтры быў знойдзены труп дзяўчынкі-першакласніцы, сюды накіравалася аператыўна-следчая група УУС Мінаблвыканкома на чале з начальнікам упраўлення палкоўнікам Віктарам Басалыгам і в. а. начальніка крымінальнага вышуку палкоўнікам Васілём Лаўрэнавым.

У той жа дзень у раёне адбыліся яшчэ два надзвычайныя здарэнні. У вёсцы Асавец двое злачынцаў напалі на калгасны магазін, звязалі прадаўшчыцу і пад пагрозай нажа адабралі 8 бутэлек гарэлкі, некалькі бляшанак тушонкі і іншых прадуктаў. Увечары рабаўнікоў затрымалі — імі аказаліся мужыкі з Пухавічаў і расійскага Падольска.

А ў вёсцы Солан у сваёй хаце знайшлі труп селяніна. Як аказалася, памёр нейкі п'янюжка. Аднак гэтыя выпадкі адцягнулі частку сіл з крымінальнага вышуку, што, праўда, не перашкодзіла на наступны дзень затрымаць забойцу непаўналетняй дзяўчынкі. Немалая заслуга ў правільнай арганізацыі аператыўных мерапрыемстваў належыць начальніку Старадарожскага РАУС падпалкоўніку Пятру Кукуцю і начальніку крымінальнага вышуку маёру Леаніду Шляхціну.

У тыя трагічныя суткі падзеі разгортваліся па-банальнаму проста. Загінуўшая не пайшла на заняткі ў школу, бо, шчыра кажучы, яе маці і так званы «айчым» не вельмі абцяжарвалі сябе выхаваннем дзяцей. Увечары са сваёй старэйшай сястрой малышка пайшла на прагулку, але тая кінула малодшую на волю лёсу, а сама сустрэлася з госцем са Слуцкага раёна, які завітаў да іх у хату. Дарэчы, менавіта ён і аказаўся забойцам.

Распіўшы з дзяўчынай бутэльку, ён па дарозе дадому ўбачыў малую і, выкарыстаўшы яе даверлівасць, пайшоў з ёю ў лес, што за 250 метраў ад жылога квартала. Там ён і задушыў яе, адной рукою прыкрываючы рот, каб не крычала, а другой нахабна шнарачы па целе малой. Калі ён зразумеў, што «забаўляецца» з трупам, то акуратненька і роўненька паклаў рукі забітай уздоўж яе цела і пакінуў ахвяру ў кустах.

Толькі пад націскам доказаў, што сабралі міліцыянеры пры актыўнай дапамозе сведак, ён прызнаўся ў злачынстве. Што цікава, ён, 38-гадовы грамадзянін Міхаіл В., да гэтага ўжо чатыры разы сядзеў за кратамі, прычым двойчы — за згвалтаванне непаўналетняй у Слуцку.

Сяргей ХРЫПАЧ,
прэс-цэнтр МУС.

ЗВЯРЭЕМ?!

Ростам злачыннасці, паказчыкі якой у нашай рэспубліцы растуць з году ў год ледзь не ў геаметрычнай прагрэсіі, мы ўжо нібыта і не ўзрушаемся... Хаця, як вядома, над гэтай праблемай з праблем «думаюць» і кіраўнікі, і праваахоўнікі, і грамадскасць. Толькі вось зрухаў — ніякіх: наадварот, лічбы павялічваюцца і павялічваюцца...

На своеасаблівы «рэкорд», мяркуючы па ўсім, выйдзе сёлета Гомельшчына. Як стала вядома з дасведчаных крыніц, толькі за восем месяцаў тут зарэгістравана 112 наўмысных забойстваў! Уявіць такую лічбу можна хіба што ў кашмарным сне.

Анатоль ПАМОРСКІ.

ЗОНА АСАБЛІВАЙ РЫЗЫКІ — ВЁСКА?

Як паведамілі «Звяздзе» ў Дзяржаўнай інспекцыі працы, па-ранейшаму самай небяспечнай застаецца работа ў аграпрамысловым комплексе. Толькі за дзевяць месяцаў гэтага года тут загінулі 102 чалавекі. Для параўнання: паказчык вытворчай смяротнасці ў прамысловасці амаль у два з паловай разы меншы — 44 выпадкі.

Не менш «радасная» статыстыка па будаўніцтву, а таксама па транспарту і сувязі — 31 і 32 выпадкі адпаведна. І што зусім здзіўляе, дык гэта паказчыкі смяротнасці ў так званай невытворчай сферы — 33 чалавекі. Так, сёлета загінулі дзевяць работнікаў жыллёва-камунальнай гаспадаркі, два — аховы здароўя, чатыры супрацоўнікі Белкаапсаюза, па аднаму супрацоўніку гандлю і сістэмы адукацыі...

Сяргей ГРЫБ.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	7.25	18.29	11.04
Віцебск –	7.18	18.15	10.57
Магілёў –	7.14	18.18	11.04
Гомель –	7.12	18.15	11.03
Гродна –	7.42	18.42	11.00
Брэст –	7.39	18.46	11.07

МЕСЯЦ

Апошняя квадра 4 кастрычніка.

ІМЯНІНЫ

Пр. Іаана, Ціхана, Савацін, Ігнацін

К. Дыянізія, Вінцэнта

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску — 12—14, Гродне, Магілёве — 13—15, Мінску, Брэсце — 14—16, Гомелі — 15—17 градусаў.

У наступныя двое сутак чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е. 10-га ўдзень — па паўночна-заходняй палавіне, 11-га ўначы — па паўднёваму ўсходу рэспублікі пройдуць невялікія дажджы. Тэмпература ўначы — 1—6, 10-га — па ўсходу, 11-га — у заходніх раёнах замаразкі да 0—мінус 2; удзень — 10—15 градусаў цяпла.

Выпуск № 333 Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

Яблык да яблычка — доўгая зіма з вітамінамі

Завяршаецца збор ураджаю ў садах. Ураджай не вельмі слаўны — халодная была вясна, а пасля свабоду адчуў кветкаед. Але што вырасла, тое трэба захаваць.

Мудрыя гаспадары загадзя агледзелі сховішчы, прасушылі. Скрынкі акунулі ў ваду (у бочках) і пасля добра высушылі на вогнішчы. Вада, якая «забегла» ў шчыліны, усхілела і знішчыла лішнікі шкоднікаў, розныя грыбковыя арганізмы. Толькі ў такой тары дары будуць адчуваць сябе як у Бога за пазухай.

Вялікія яблыкі ў скрынкі на сартах, па памерах, ступені спеласці. Як адзначалі, вельмі вялікія экземпляры лепш за ўсё скарыстаць цяпер — высушыць, выціснуць з іх сок, зварыць павідла, закатаць у кампотах. Практыка паказвае, што «гуліверы» вельмі схільныя да хвароб.

Ні ў якім разе не класці ў агульную масу плады, якія самі ўпалі ці пашкодзілі долу ад вашага неасцярожнага руху. Нават калі зямля знізу бышцам бы мяккая. Усё роўна яны дэфармаваныя, загніюць. Іх можна пакласці асобна. Ды і то ўсяго на два-тры тыдні.

Калі яблыкаў мала, іх можна загарнуць у паперу (газету, напрыклад), кожны асобна. Калі нехта з іх і захварэе, то інфекцыя далёка не пойдзе.

Скрынкі з прадукцыяй можна ставіць адна на адну. Знізу і зверху ўсё трэба прасвет у 10—20 см. Там павінен гуляць вецер. Каб вентыляцыя шла прымусова, у процілеглых вуглах па баках скляпа (падвалу) майструюць прыточная (у самым нізе) і выцяжная (уверсе на столі) трубы. Пастаўце свечку: калі полымя адхіляецца ўбок, усё нармальна.

Першыя два-тры тыдні люкі вентыляцыі і дзверы адчынены. Хай халоднае паветра выцясняе цёплае. Чым шпарчэй у скляпе тэмпература наблізіцца да адзнакі 4—8 градусаў цяпла, тым спакайней будзе на душы ў гаспадара. З надыходам халадоў на вуліцы люкі паступова зачыняюцца. Дзейнічае толькі асноўная вентыляцыя. Але і яна паступова абмяжоўваецца, калі на вуліцы сапраўдныя маразы.

Схованкі сістэматычна аглядаць — хоць бы раз у два тыдні. Асабліва ў першыя два месяцы. Хворыя і зашкоджаныя экземпляры выдаляць.

Садзім пладовае дрэва

Восенню ці вясною дачнікі і сяляне звычайна набываюць пасадачны матэрыял. Прытрымліваюцца такога прынцыпу. На сядзібе ў 6 сотак павінна быць не менш як тры яблыні (адна — летне-асенняга тэрміну выспявання, дзве — зімовага і позназімовага), адна груша, па дзве слівы і вішні, адна чарэшня, дзве абрыкосы. На грушу можна прышчапіць зімовы сорт. Беларускую познюю, напрыклад. Па аднаму-два сарты можна прышчапіць і на яблыні.

Пажадана закончыць пасадку за месяц да маразных дзён. Гэта значыць, што кастрычнік і першая палова лістапада — якраз той перыяд, у які неабходна ўкласціся.

На Віцебшчыне і Магілёўшчыне можна і раней.

Адлегласць паміж дрэвамі ад аднаго да другога (у клона грушу) — 6-7 метраў, прыкладна такая ж адлегласць і паміж суседзямі ў радзе. Многія спецыялісты раяць змяншаць адлегласць у радзе да 4 метраў. Але гэта вядзе да вялікага загушчэння.

На карлікавых і паўкарлікавых падвоях адлегласці паміж радамі 3-4 метры, а ў радзе — 2 метры. Граніца да суседзяў — 4 метры (яблыні і грушы), 3 метры — усе астатнія дрэўцы.

Абавязкова капаць ямы. Для дрэў высакарослага і паўкарлікавага дыяметр ямы — 80—100 см, глыбіня — да 50—60 см. Верхні, самы пладародны слой класці ў адзін бок, зямлю з пяском і глінай (з глыбіні ў 35—80 см) — у другі. Чарназём заправяем перапрэлым гноем ці кампостам (3-4 вядры), дадаем суперфасфату і 300 г сернакіслага калію. Усё добра перамяшаць. Дно ямы ўзрыхліць амаль на штых лапаты з унясеннем 100 г суперфасфату і 50 г сернакіслага ці хлорыстага калію.

Далей работы вось так. Па цэнтру ямы ўбіць абпалены кол, які будзе на 1 метр узвышацца над зямлёй. Ля калка насыпаць горкай пладародную зямлю з угнаеннямі так, каб месца прышчэпкі саджанца, які пастаўім канчаткова на гэту кучку, узвышалася над глебай на 5—7 см. Кучку зямлі крыху ўшчыльняць.

Усе пасадачныя матэрыял старанна аглядаць. Калі раструшчаныя карані, прышчыпляць іх да здаровай тканкі. Пасля ўжо падсыпаем зямлю з угнаеннямі. Трамбуем нагамі, ставячы нагу наском да дрэўца, а пяткай — да краю ямы. Трамбаваць не вельмі зацята. Калі насыпаная зямля дасягне амаль верхняга краю, уліць два вядры вады. Усмоктваецца, засыпаць яму поўнасцю, выраўноўваць.

Патузаць дрэўца за ствол, правяраючы, ці моцна сядзіць у зямлі, і прывязаць свабоднай «васьмёркай». На калку прывязаць «васьмёркай» ніжэй, на дрэўцы — вышэй (для ўсадкі). Зверху замульчыроўваем торфам (лепшы выбар) ці перагноем і лісцем.

Калі глебы ў вас пясчаныя (лёгкія), у дне ямы і крыху вышэй яе пажадана насыпаць пласт гліны з 5-10 сантыметраў. Калі ж глебы цяжкія — месца прышчэпкі павінна ўзвышацца над глебай на 5—10 см.

Аналагічна садзяцца грушы, вішні, слівы, чарэшня. Памятаць, што варта садзіць побач розныя сарты, бо адзін з іх — найлепшы апыляльнік для другога.

Для костачкавых можна капаць ямы меншыя ў дыяметры (60-70 см), а глыбіня ямы — ў 5—10 см абавязковая.

Толькі калі выкапаны ямы, гаспадары ідуць у гадавальнік ці на базар і набываюць саджанцы.

Брашуры для дачнікаў

Геаграфія продажу газеты «Для вас», у якой даюцца парады для сельскіх жыхароў і дачнікаў, па ўзорнаму выданню работ на сядзібе і дачы, пашыраецца. **Сёння нашы брашуры знаходзяцца ў паштовых аддзяленнях Слуцкага раёна і горада Слуцка. Па неабходнасці для кожнага дачніка кансультацыю звяртайцеся да паштальёна! Вам будзе ўдзелена патрэбная ўвага.**

Яшчэ наша брашуры ёсць у мінскіх магазінах «Сельгаскніга» (праспект Скарыны), «Аграхімія» (вул. Чырванаармейская), крамах «Насенне». Цана ў іх, як і ў Слуцкім раёне, самая нізкая — 3000 за асобнік.

У нас ёсць сем газет-брашур: № 15 — насеннаводства, угнаенні і нітраты; № 16 — як найлепш прыгатаваць насенне ці грыбы і вырошчваць рассаду; № 17 — як атрымаць тону памідораў ці 500 кг бульбы з сотак; № 18 — сакрэты, тэхналогіі; № 19 — ...; № 20 — хваробы і шкоднікі саду і агарода; № 21 — кветкі пад домам, здабыткі ўмельцаў.

Хто жадае мець гэтыя выданні ў сваёй бібліятэцы, з любога паштовага аддзялення павінен пералічыць грошы на разліковы рахунак газеты «Звязда» ў АКБ «Белбізнесбанк». Цана аднаго экземпляра — 4000 руб., двух і болей — па 3,5 тысячы рублёў. Розніца выклікана коштам заказных адпраўленняў.

На перакадзе ўкажыце адрас рэдакцыі з індэксам (220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 А, рэдакцыя газеты «Звязда») і зрабіце паметку аб пералічэнні грошай (наш разліковы рахунак 3012210270016, код 739 у АКБ «Белбізнесбанк»). Напішыце, якія брашуры жадаеце набыць, іх нумары. Як толькі атрымаем перавод, вам будуць высланы брашуркі. Не забудзьце разборліва напісаць свой адрас з індэксам, прозвішча, імя і імя па бацьку.

Перапіска з чытачамі

Што за сарты суніцы «гігантэла» і «гурмела»?
Алесь ЗАРОК, *г. Мінск.*

Абодвы сарты трапілі да нас з Галандыі. Калі параўноўваць іх — адзін з самых дарагіх.

«Гігантэла» — сярэднепозні сорт. Ягады ананасавага смаку. Вага адной асобна больш амаль за любыя ягады — 130 г! Мякаць даволі шчыльная. Сапраўды, можа добра транспартыравацца ў спецыяльных скрынках, не дае соку.

Кусты вельмі моцныя, высокія, тоўстыя. ...

«Гурмелу» ўжо сёння завуць раслінай будучыні. Яна нават пры слабым святле (цені) нармальна развіваецца і дае даволі буйныя плады. Пры гэтым нават у даволі халоднае лета!

Вырасцілі — захаваем!

Амаль што ўсе «земляныя плады» — моркву, буракі, рэпу, рэдзьку, бручку, пастарнак, карані пятрушкі — захоўваюць у ямах, склепах, скрынях, невялікіх драўляных скрынках. Пажадана перасыпаць пяском. Не з вуліцы, а рачным ці з глыбокіх ямаў — да 1—1,5 метра. Там ён найбольш чысты ад узбуджальнікаў хвароб.

На самае дно ці падлогу насыпаем пясок слоем да 5 см і кладзём караняплоды тонкімі кончыкамі ўнутр. Адна асобіна хай не мае кантакту з другой. Вылажылі «адзін паверх» — бяромся за наступны. Зверху сыплем дадаткова пясок слоем да 5 см.

Буракі цудоўна захоўваюцца, калі іх пакласці на верхні слой бульбы. Бульба стварае павышанае вільготнае асяроддзе. А гэта якраз і трэба буракам. ... ру. Але здараюцца такія калізіі, што і скурка не спраўляецца са сваімі абавязкамі. Караняплод вяне, усыхае, моршчыцца. Таму лепш за ўсё, паўторымся, караняплоды перасыпаць крыху сыраватым пяском. Аптымальная тэмпература захоўвання набліжаецца да нуля (вада «гусцее», але не замярзае) і ўзнімаецца да 2-3 градусаў цяпла.

Цяжэй захаваць белакачанную капусту. Яе складваюць у праветрываемых памяшканнях зусім без святла ці са слабым рассеяным святлом слоем у 2-3 качаны. Храпкі не абавязкова глядзяць уверх. Станоўчы вынік атрымалі і тады, калі кожны качан загарнуць у паперу (газету).

Усе качаны праходзяць праверку. На захоўванне ідуць сярэдніх памераў галоўкі без гніляў, трэшчын, цвёрдых, калі памацаць рукамі. Іх закрываюць 2-3 зялёныя лісты. ... Аптымальная тэмпература для захоўвання такая: 0 — 1 градус. Адносная вільготнасць паветра вельмі высокая — 90—95 працэнтаў. Часнок можна захоўваць як у цёплых умовах (да 18 градусаў), так і халодных — 0 градусаў. Падыходзяць любыя скрынкі з дрэва, кошыкі, мяшкі з матэрыі. Можна перасыпаць сухім матэрыялам.

Многія дачнікі кладуць галоўкі ў цэлафанавыя мяшкі, завязваюць і з надыходам халадоў змяшчаюць іх у спецыяльныя глыбокія ямкі. Там ніколі не бывае марозу і вільгаці. Цыбуліны захоўваюцца да ранняй вясны, нібы толькі што знятыя з градак. Іх «калегі» ў хаце даўно пасохлі, зморшчыліся, страцілі свой ранейшы «малады» выгляд.

Шмат у каго расце і зелянее кроп і пятрушка. Іх зразаць, мыць і сячы на кавалачкі ў 0,5—1 см. Складваць у чыстыя слоікі са шкла, перасыпаць соллю. На слоік зялёнай масы з-пад смятаны не больш як тры-чатыры чайныя лыжкі солі. Шчыльна трамбаваць да соку і ставіць у маразільную камеру.

РЭПАРЦЁР АТРЫМАЎ ЗАДАННЕ...

...Наведаць гандлёвыя кропкі Варшавы

«У Грэцыі ёсць усё!» Гэты крылаты выраз чулі, несумненна, многія. Аднак, хачу заўважыць, ён паволі пачаў, скажам так бы, старэць. Бо ўсё ёсць цяпер не толькі ў Грэцыі, але і ў многіх іншых краінах свету. У тым ліку і ў нашага блізкага суседа — Польшчы.

Польскія базары, дзяржаўныя і прыватныя гандлёвыя кропкі (куды, прыгадаем, яшчэ год-паўтара таму многія з нас так актыўна імкнуліся трапіць!) апошнім часам трашчаць ад дастатку. Але, тут жа хачу зазначыць, не ад ранейшых нашых перапрадажных (у прамым і пераносным сэнсе гэтага слова) тавараў і прадуктаў, іншы раз сумніўнага спосабу набыцця і паходжання, а ад высакаякасных айчынных, гэта значыцца польскіх, а найбольш — ад вырабаў славутых замежных фірмаў і сумесных вытворчасцей. Буду шчыры да канца: ад магчымасцей выбару, а яшчэ — ад нечаканасці цяпер тут проста разбягаюцца вочы.

Аднак, перш чым пайсці па гандлёвых залах і радах варшаўскіх «камаровак» ды супермаркетаў, ёсць вялікая патрэба зрабіць вось такое адступленне.

Колькі часу назад — без панікі і «нечаканасцей», якімі, як мы памятаем і добра ведаем, так любяць «частаваць» і агарошваць нас з вамі, — у Польшчы планава і зладжана (падкрэслена мной. — **А. М.**) пачалі праводзіць грашовую рэформу. У шматтысячных і мільённых купюрах злотых адразу ж «зліквідавалі» ажно чатыры (!) нулі. Вядома, адбылося гэта не па загаду нейкага там чараўніка. Стабілізавалася фінансава-эканамічнае становішча краіны, беззваротнасць набылі рэформы сацыяльнага і грамадскага жыцця. Зарučыўшыся ўсім гэтым, дапамог фінансавымі ін'екцыямі і Захад, якога, калі шчыра, мы ў сябе па-ранейшаму «не чакаем», а папросту — пабойваемся... Злоты як грашовая адзінка набыў «цывілізаваны» выгляд і вагу. Цяпер ён уключаны ў адну з груп канверсоўнай у свеце валюты, і, натуральна ж, гарантаваны ад інфляцыйных узрушэнняў і хістанняў. Прынамсі — узрушэнняў і хістанняў стыхійных...

Сёння адзін польскі злоты роўны прыкладна 0,36 амерыканскага долара (дарэчы, паралельна з ім бяруць у гандлі і пры фінансавых аперацыях і старыя, са шматлікімі нулямі, злоты). Такім чынам, адносна нашага «зубра» гэты курс (зноў жа прыкладна) будзе выглядаць так: 1 новы польскі злоты = 6675—6680 рублёў (па курсу 18.500 руб. за 1 долар).

«Узброіўшы» цябе, паважаны чытач, гэтай няхітрай (а мо і крыху хітраватай) арыфметыкай, і пойдзем зараз па гандлёвых кропках польскай сталіцы.

Першыя візіты, вядома ж, у найбольш буйныя, еўрапейскага ўзору, цэнтры гандлю — супермаркеты і спецыялізаваныя фірменныя магазіны.

Варшаўскі супермаркет цяпер можна «зблытаць» з венскім, стакгольмскім, берлінскім, будапешцкім — у сэнсе практычна аднолькавай аснашчанасці гандлёвым абсталяваннем і напоўненасці таварамі. Праўда, ён яшчэ ўступае супермаркетам Амстэрдама, Мілана, Жэневы, Мадрыда, Лондана: там электронныя прыборы і механізмы больш сучасныя і зручныя, там, прынамсі, і выбар усё ж такі большы. Паверце: гэтыя высновы я зрабіў на падставе ўласных назіранняў. Балазе, аднаго разу ў Жэневе мы налічылі ў продажы ажно 60 (!) відаў высакаякасных сыроў.

Ну а цяпер пра цэны — самы «балючы», хвалюючы, расчаравальны, а мо і прыемны момант, — гледзячы для каго, гледзячы ў каго які кашалёк (хаця, сцвярджаюць, зазіраць у чужы кашалёк — проста непрыгожа)... Так што арыентуйся, дарагі чытач, сам.

За 2500—3300 злотых у Варшаве можна купіць прыстойнае натуральнае футра, за 270—300 — сучаснага крою моднае дзявочае паліто. У межах 200—500 злотых вы выбераце сабе мужчынскія ці жаночыя туфлі: ад простых (як кажуць, так сабе) — да самых сучасных, супер. Мужчынскую летнюю куртку набудзеце за 79—90 злотых, жаночую — за 85—100, маладзёжную ці дзіцячую — ад 50 і вышэй. На густ і колер, як вядома, таварышаў няма...

Апошняй мадэлі халадзільнік каштуе ў польскай сталіцы 1050 злотых; пыласос — 250, тэлефонны апарат, што мацуецца да сцяны, — 61 злоты. Не танная тут і мэбля: за спальныя ложкі розных памераў вам давядзецца вылажыць ад 299 да 499 злотых. Драўляны кухонны куток (дарэчы, як і ложкі, зроблены з сасны) таксама «пацягне» на 499, пластыкавы стол і два крэслы — 299, а звычайная палічка для кніг — 75—90 злотых. Палякі, дарэчы, ведаюць усё, у тым ліку і тое, што там, за Бугам, гэта значыцца ў нас, што-кольвечы з вышэйпералічанага «крышачку танней»... Наколькі? Тут ужо параўнайце самі.

Цюбік зубной пасты «пакарае» ваш кашалёк яшчэ на 2,29—2,99 злотага, а літровая бутэлька шампуню — усяго на 2,25. Затое вам гарантаваны бляск зубоў і шаўкавістасць валасоў...

Ну і нарэшце — гастраномія. Як і раней, харчуюцца палякі ашчадна, рацыянальна, хаця на страўніках зусім не эканомяць. Адзін кілаграм «іхніх» сасісак абыходзіцца ў 5,35 злотага, літр алею сланечнікавага — 3,29; 220-грамовы пачак тлушчу для смажання — 1,06; 150-грамовая порцыя йогурта — 0,59 злотага. Перш чым набываць мяса ці каўбасы, варшавяне прыкідваюць у галаве свае фінансавыя магчымасці: у залежнасці ад якасці, гатунку і г. д. і да т. п. яны «цягнуць» ад 6 да 15 і больш злотых.

Напояў у Варшаве, дзякуй Богу, як і ў нас, — процьма. Ад славутых французскіх «Напалеонаў» і шведскіх «Абсалютаў» — да мясцовых: «Выборовай», «Жытняй», вінаградных віна ў і «чарніла»... Цэны кусаюцца: ад 70 — 80 злотых — да 6—8... Двухлітровая бутэлька «пепсі-колы» каштуе 2,09; сталовай негазіраванай вады — 1,49 злотага. 400-грамовы пачак чайнай заваркі — 2,39.

Адным словам, пі — не хачу!..

... Зусім па-іншаму, чым два-тры гады назад, выглядаюць цяпер польскія базары. Тут, паўтаруся, сапраўды ёсць усё: ад аўтамабіляў да гузікаў і процізачаткавых сродкаў... Цэны, натуральна ж, па дамоўленасці. «Па-іншаму» ж базары выглядаюць таму, што на іх практычна не гандлююць прадуктамі харчавання. Цывілізацыя? Мабыць, так яно і ёсць.

Па-ранейшаму ў «модзе» тут гандаль красоўкамі, джынсамі, курткамі, абуткам, джэмперамі. За 180—220 злотых і больш можна набыць красоўкі фірмаў «Адзідас», «Рыбок», «Пума»; «усяго» за 70—90 злотых — джынсы: таксама самых модных і славутых вытворчасцей. Да 30—60 злотых можна «збіць» цану за прыгожы джэмпер, да 100—130 — за зімовую мадэрновую куртку.

Базар на тое і базар, каб на ім таргавацца, «штурхацца», «высвятляць адносіны»... Сумнае, ды, бадай, і немагчымае было б без яго наша жыццё, наш побыт.

«Сярэдні» паляк, як сведчыць афіцыйная статыстыка, атрымлівае цяпер каля 900 злотых у месяц. Так што разлічыць ягоную «спажывецкую карзіну» можа кожны, хто прачытае гэту публікацыю...

Анатоль МЯСНІКОЎ,
спец. карэспандэнт «Звязды».
Варшава—Мінск.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ГАДАВЫ КОНКУРС СКЛАДАННЯ
Заданне № 20
Аляксандр ВАРЫЦКІ (Брэст)

Белыя: Kpd8, Фd2, Лh6, Kg4, пп: a4, e3, h4 (7).
Чорныя: Kpd6, Kd5, пп: a7, b7, c4, e6 (6).
Мат за 3 хады.

Заданне № 21
Аляксандр ВАРЫЦКІ (Брэст)

Белыя: Kpa2, Cd4, Cg6, Kd2, пп. f5, h3 (6).
Чорныя: Kph6, Cf2, пп: a3, g7, h4 (5).
Мат за 8 хадоў.

ЮБІЛЕЙНЫЯ СПАБОРНІЦТВЫ

Адно з іх прысвечана 70-годдзю Сцяпана Цыруліка.

Тэма: задача-мініяцюра з ператварэннем або ператварэннямі белай або чорнай пешкі.

Раздзелы: двухходоўкі, трохходоўкі і шматходоўкі.

Творы на заданую тэму пасылаць на адрас: 231300, г. Ліда, Гродзенская вобласць, вул. Міцкевіча, 25, кв. 41. Гебельту Вацлаву Яўгенавічу.

***

А кааператыўныя задачы-мініяцюры (блокі з ператварэннямі): двухходоўкі, трохходоўкі, шматходоўкі і задачы з серыйнай гульнёй трэба дасылаць да 10 снежня 1996 г. на адрас: Украіна, 292610, г. Самбор, Львоўская вобласць, а/я 36. Раману Федаровічу.

***

Рэспубліканская камісія па шахматнай кампазіцыі аб'яўляе юбілейны конкурс па эцюдах, прысвечаны вядомаму шахматнаму кампазітару Яўгену Іванавічу Дзвізаву, якому 15 студзеня 1997 года спаўняецца 60 гадоў.

Творы ў двух экземплярах дасылайце да 10 студзеня 1997 года на адрас рэдакцыі газеты «Звязда»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Судзіць конкурс будзе юбіляр.

У лясах прыбавіцца страляніны: хутка сезон палявання на капытных

Загадам Міністэрства лясной гаспадаркі № 158 ад 1 кастрычніка 1996 года «Аб тэрмінах і парадку здабычы дзікіх капытных жывёл на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у паляўнічым сезоне 1996 года» з 19 кастрычніка па 15 снежня ў краіне дазволена паляванне на дзікіх капытных жывёл.

Як паведамілі ў Мінлясгасе, усяго на Беларусі ў гэты сезон паляўнічым будзе дазволена здабыць 12 ласёў, 1849 дзікоў, 175 аленяў, 1306 казуль. Выпрабаваць сваё паляўнічае шчасце можна будзе па суботах і нядзелях, а таксама ва ўстаноўленыя заканадаўствам святочныя дні. Разам з тым у мэтах зніжэння рызыкі палявання і нагрузкі ў выхадныя, у якасці эксперымента паляванне на дзікоў будзе дазволена ва ўсе будныя дні, але толькі ў тых паляўнічых гаспадарках, якія маюць укамплектаваную ў адпаведнасці з патрабаваннямі егерскую службу, а таксама стабільна высокую колькасць і ліміт здабычы капытных з абавязковай прысутнасцю на кожным такім паляванні адказнага прадстаўніка паляўнічай гаспадаркі.

Дарэчы, гэта не адзіная асаблівасць сёлетняга сезона палявання на капытных. Так, паляўнічыя гаспадаркі павінны забяспечыць выдзяленне спартыўных дазволаў на здабычу капытных для прэміравання брыгад ці асобных паляўнічых, якія выканалі ўмовы рэспубліканскага конкурсу па барацьбе з ваўкамі за 1995 год. Іншымі словамі, ліцэнзіі на здабычу 12 ласёў будуць выдзяляцца толькі паляўнічым-ваўкарам. Акрамя таго, сёлета забараняецца паляванне з выкарыстаннем гончых сабак, а таксама выкарыстанне самазараднай паляўнічай наразной зброі і зброі вайсковых узораў. Паляўнічым гаспадаркам рэкамендавана аддаваць перавагу індывідуальным паляўнічым, а не калектыўным загонам (калі жывёл больш палохалі, чым здабывалі). Плануецца таксама надаваць большую ўвагу радыеметрычнаму кантролю здабытых жывёл, наладзіць улік паляўнічых трафеяў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 9 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.00 Навіны.
8.15 «Ірынчын дзённік». Кароткаметражны маст. фільм.
8.30 Вертыкаль. Праблемы транспартнікаў сталіцы.
9.00 Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 8-ы клас. Мікола Гусоўскі і яго паэма «Песня пра Зубра».
9.25 «Востраў натхнення». Тэатралізаваная казка.
9.55 «Дзяжурная аптэка». Тэлесерыял.
10.55 Камп'ютэрны палігон.
11.20 Відзьма-нявідзьма.
15.00 Навіны.
15.15 «Прыгоды капітана Урунгеля». Мультфільм. 1—4-я серыі.
15.55 «Погляд у будучыню». Калгас «Дубраўка» Аршанскага раёна. Частка 1-я. Перадача з Віцебска.
16.20 Беларускі мерыдыян.
16.50 «Погляд у будучыню». Частка 2-я.
17.05 Крэда. Самафінансаванне дзіцячых дашкольных устаноў.
17.25 Госці ў хату. Адкрыццё сезона ў тэатрах свету.
17.55 Творцы. Святар Алег Шульгін.
18.15 Эканамікст.
18.25 Футбол. Адборачны матч чэмпіянату свету. Зборная Беларусі — зборная Латвіі. У перапынку **(19.15)** — Рэклама, навіны.
20.20 Музычны антракт.
20.30 «Хто гэта?» Тэлегульня.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Аўта-парк.
22.15 «Жанчына ў белым». Маст. фільм. 1-я серыя.
23.30 Каралеўскае паляванне.
0.10 Навіны.

ГРТ

11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Кантакт — дзелавое супрацоўніцтва краін Садружнасці».
11.55 «ТАСС упаўнаважаны заявіць...» 2-я серыя.
13.00 «Алень і воўк».
14.55 До-мі-соль.
15.10 Кліч джунгляў.
15.40 «Элён і хлопцы».
16.05 Тэт-а-тэт.
16.30 «Вакол свету».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Угадай мелодыю».
19.00 Э. Радзінскі. «Загадкі Сталіна». Частка 3-я.
19.45 Спакойнай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Ірына Скобцава і Орсан Уэлс у фільме Сяргея Бандарчука «Ватэрлоо».
23.05 Прэс-клуб.
24.00 Навіны.
0.15 Серыял «Кафэ кашмараў».

Расія

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У свеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 «Дарагая рэдакцыя...»
8.55 «Санта-Барбара».
9.50, 0.25 Тавары — поштай.
10.20—11.35 «Мужчынская кампанія». Маст. фільм.
16.20 Блак-нот.
16.35 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.05 Залежыць ад цябе.
17.20 Тэлечасопіс «Здароўе».
17.30 Астралогія кахання.
18.00 Клуб губернатараў.
18.25 Ваша права.
19.30 «Санта-Барбара».
20.30 «Аншлаг» прадстаўляе.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Залаты грамафон».
22.30 Аніматэка.
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50 Хто на што здатны.
24.00 — 0.26 Не спі і глядзі. «Другое дыханне».

Санкт-Пецярбург

11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55, 23.50 Інфарм ТБ.
12.10 «Першае каханне». Серыял.
13.00 Тэрмін адказу — сёння.
13.30 Парады садаводам.
13.40, 20.35 Тэлеслужба бяспекі.
14.10 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
15.00 Міжнародны турнір па бодзі-білдынгу. «Гран-пры Расіі».
15.40 «Алешка — белыя рожкі». Мультфільм.
16.10 Асабістая справа.
16.40 «Інспектар Гэджэт». Мультсерыял.
17.05 «Солці». Серыял.
17.35 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Як быць каханымі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Дэмпсі і Мейкпіс». Серыял.
22.10 Пасынкі? Сыны?
22.45 — 23.57 «Прыгоды прынца Фларызеля». Маст. фільм. 1-я серыя.

НТБ

7.00, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.15 «Чорны васьміног». Серыял (Аргенціна).
8.05 Дак. фільм «Успомнім тыя гады. 1991». Заключная серыя.
9.15 «Заўтра, З красавіка...» Маст. фільм.
10.25 Маст. фільм «Цудоўныя гады» (ЗША).
10.50 Лацінаманія.
11.15 Маст. фільм «Зацьменне» (ЗША).
12.50 Доктар Вугал.
13.15 Фестываль міні-серыялаў. «Злачынца міжволі» (Іспанія). 1-я серыя.

Расійскія універсітэты

14.50 Сергій Раданежскі. Фільм 2-гі. «Школа прападобнага Сергія».
15.35 Маленькі канцэрт.
15.50 Руская мова. Сакрэты арфаграфіі.
16.10 Да 90-годдзя прафсаюза Расіі. «Калі мы разам». Фільм 3-ці.
16.40 Навіны.

НТБ

17.00 Мультсерыял.
17.30 Жаночыя гісторыі.
18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
18.35 Герой дня.
19.00 Футбол. Зборная Ізраіля — зборная Расіі.
21.35 Фестываль міні-серыялаў. «Злачынца міжволі» (Іспанія).
22.30 Часінка.
23.20 Такое спартыўнае жыццё.
23.50 Кафэ «Абломаў».

Асабістае жыццё

Аб. 209 Я — Рак, стройная і прывабная, добрая гаспадыня, сціплая і інтэлігентная, 49 гадоў.

Вы — інтэлігентны, прыемны на выгляд, самастойны. Пісаць па адрасу: 213822. Бабруйск, а/я 15.

Аб. 210. Свабодны, энергічны ўдавец, дзеці дарослыя і жывуць асобна, без шкодных звычак і праблем, матэрыяльна забяспечаны, жыллё маю, пазнаёміцца з жанчынай 45—50 гадоў для шлюбу.

220029, Мінск-29, а/с 46.

Аб. 211. Адзінокі ўдавец сталага ўзросту, ураўнаважаны, не п'е, не курыць, жадае пазнаёміцца з жанчынай добрай, абаяльнай, ураўнаважанай, без шкодных звычак, 60—65 гадоў, (можа быць і маладзейшай), згоднай на пераезд у пасёлак гарадскога тыпу. Маю свой дом, тэлефон, прыродны газ, участак 0,17 га. Можна зарэгістраваць шлюб. Пісаць: Мінская вобл., Нясвіжскі раён, п. Сноў, вул. Новамаскоўская, д. 10. Калоша П. І.

Аб. 207. Дашліце, калі ласка, свой адрас у рэдакцыю.

Аб. 212. Двое сімпатычных ваеннаслужачых: Валерый 19/180, Віталій 19/180 жадаюць пазнаёміцца з вясёлымі, сімпатычнымі дзяўчатамі. Пажаданы фотаздымкі.

Аб. 213. Буду рада знаёмству з сур'ёзным мужчынам ва ўзросце да 55 гадоў. Пра сябе: 48/160, удава, вышэйшая адукацыя, маю трохпакаёвую кватэру, жыву адна.

Магілёў, галоўпаштамт. Да запатрабавання; V-40 № 508518.

Віншаванні

*Дарагая сястрычка **Таццяна Праліска** з г. п. Дружны, віншую цябе з Днём настаўніка. Жадаю моцнага здароўя, шчасця, дабрабыту, светлых дзён у жыцці.*

Макоўчык Жанна *з в. Малеч.*

*Сардэчна віншуем з днём нараджэння **Аляксандра Міхайлавіча Гуда** з г. п. Лельчыцы. Будзь здаровы і шчаслівы.*

Люда, Юра, Алік, Дзіма.

*Віншуем з днём нараджэння і Днём настаўніка **Зуева Уладзіміра.** Жадаем здароўя, шчасця, поспехаў у працы.*

Маці, сястра, *г. Баранавічы.*

*Віншуем з днём нараджэння нашу маці, **Людмілу Уладзіміраўну Кірыенка.** Жадаем здароўя, дабрабыту і ўсяго самага найлепшага.*

Сыны Уладзімір, Андрэй.

*Са святам, **дарагія настаўнікі Каралёвастанскай школы** Мінскай вобл.*

Былыя вучні выпуску 1954-1955 гг.

*Віншуем з 65-годдзем **Галіну Антонаўну Матусевіч** з в. Нарэйкі. Жадаем усяго найлепшага.*

Унучкі Іра, Наташа, Надзя, нявестка Люда.

*Віншую з днём нараджэння **Алесю Віктараўну Тычыну.** Жадаю здароўя, бадзёрасці, поспехаў у вучобе.*

Тата, *г. Наваполацк.*

*Ад усёй душы віншую **Андрэя Сідзеўскага** з г. Гродна з днём нараджэння. Жадаю моцнага здароўя, вялікага шчасця, поспехаў у рабоце і выканання жаданняў.*

Любячая цябе твая хросная Аня, *г. Гродна.*

АДГУКНІСЯ,
Галя ХВАШЧЭЎСКАЯ, *якая скончыла Каралёвастанскую школу ў 1955 г.*
Суднік Ніна, тэл. 263-12-74.

Калектыў аўтобуснага парка № 7 выказвае спачуванне генеральнаму дырэктару МГП «Мінскпасажыраўтранс» Сікорскаму В. В. з прычыны напаткаўшага яго гора — смерці БАЦЬКІ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, Ў. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: ... ФАКС: 32-04-52, 68-28-77.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. ...

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79. Тыраж 94.430. Індэкс 63850. Зак. № 4545. Выходзіць 250 разоў на год.